

DUHOVNO ŽIVLJENJE

LA VIDA ESPIRITUAL

Junij 1979

La Palabra de Dios está en la Biblia

La fe no es un simple sentimiento que nos hace fabricar un dios imaginario para satisfacer nuestra necesidad de protección y de apoyo. No es algo que "se nos ocurre" ni el mero resultado de la búsqueda de Dios por parte del hombre. La fe es el fruto de la búsqueda del hombre por parte de Dios, que nos dirige su Palabra para comunicarse con nosotros a través de hechos y de expresiones orales escritas.

Dios, en efecto, nos ha hablado y nos habla, nos dirige su Palabra. Sobre todo, por medio de Jesús, que es la Palabra de Dios encarnada. Y la Palabra de Dios está contenida en un Libro, o mejor dicho, en un conjunto de Libros, que llamamos la Biblia o Sagradas Escrituras. Esa Palabra de Dios conservada en los textos bíblicos de la Antigua y de la Nueva Alianza, es el punto de referencia fundamental de nuestra fe.

La Biblia fue inspirada por Dios, pero está escrita por hombres con distintos criterios y estilos, que vivieron en épocas muy diferentes. Todas sus páginas contienen una historia —la historia del amor de Dios a los hombres— que muchas veces está narrada poéticamente o en forma novelada. Por eso, no todo lo que está en la Biblia debe ser entendido literalmente. Lo cual no le quita nada de su valor. Lo importante es el mensaje que está contenido en ella.

Pregovori o ognju

Ko bi nevoščljivost gorela, ne bi bilo treba nič drv na svetu. (slovenski)

Iz majhne iskre vstane velik ogenj. (slovenski)

Dobrota premaga zlo, kakor voda pogasi ogenj;

če ena skodelica vode ne more ustaviti požara,

ni treba govoriti, da je voda proti ognju brez moči. (kitajski)

Če imaš rad ogenj, rad trpi dim. (slovenski)

Ne zažigaj lažnega ognja pred pravim Bogom. (kitajski)

Ogenj in slama ne gresta skupaj. (slovenski)

Ogenj in voda dobro služita, slabo gospodarita. (slovenski)

Ne užge se ogenj brez drv. (slovenski)

Ko strahopeten človek vidi kresnico, zakriči: „Ogenj!“ (armenski)

DUHOVNO ŽIVLJENJE

Leto 28

Junij 1979

Junij 45 je naša energija

Zgodovina hrani v sebi velikanske količine energije. Kakor je človeku dano, da „spečo“ energijo snovi odkrije in „prebudi“ ter jo uporabi za gospodovanje nad naravo in nad energijo samo, tako se pogonska sila zgodovinskih dogodkov, dejanj in opuščanj sprosti, kadar jo človek hoté razišče in preišljeno oživlja. Bitje celih narodov temelji v obnavljanju spomina na zgodovinske resnice.

Energija je ležeča, neuporabljena, neraziskana. Izraba zahteva mišljenja, raziskovanja, naporov in modrosti.

Z vsakim odkritjem nove energije je človek odkrival bolj tudi samega sebe.

Energija služi z uporabo!

Junij 1945 je naša energija, energija naše zgodovine.

Luč poznejših dogodkov in razvoja osvetljuje leto 1945 tem bolj, čim bolj se le-to odmika.

Pokol domobranske vojske in preišljeno preganjanje Cerkve je bilo odločeno v preišljeni brezbožnosti in z edinim namenom, slovenski narod pobrezbožiti.

Krinke, slepila, zavijanja, laži, prevare, zakrivanje, potvarjanje in nilstvo so bile in so še le dobro preišljena nujna sredstva za dosego Leninovega navodila, po katerem bodo ljudje zreli za komunizem le, če bodo pridobljeni prej za materializem in brezboštvo.

Energija zgodovine daje goriva našemu prepričanju. Prelita kri se spreminja v novo krščanstvo in močnejše slovenstvo. Izraba energije je naša dolžnost. Junijski spomin je del dolžnosti. Ko bi

bile žrtve padale kot posledica pomote, bi bila njih vrednost neznatna. Ker pa je odločitev za pokol cele domobranske vojske bila dolgo časa obetovana, dobro premišljena, vsklopljena v dosledno izpeljavo pobrezboženja slovenskega naroda, je veličina žrtev te odločitve silno velika. Zato je tudi energija, ki izhaja iz teh žrtev, silno dragocena.

Pokol je bil započet v enem samem velikem sovraštvu, v enem samem vodstvu, namenjen eni sami veliki celoti dvanajsttisočih slovenskih mož v cvetu svoje mladosti in izvršen v eni sami veliki morilski akciji junijskega meseca. Nabitost in zgoščenost tega podlega dejanja in nasladna krutost v izpeljavi ne zahtevata nobenega dokazilnega materiala za nedolžnost žrtev. Moritev je bila enostavna, ker je bil nagib morilcev enostaven: ubiti Boga.

Veličina žrtev je energija naše zgodovine.

Dokler so krščanski mučenci starega Rima bili vredni časti med sovorniki, je njihovo mučeništvo ohranjalo dobro ime le med krščanskimi somišljeniki. Poganski Rim pa je medtem govoril o „požigalcih“, preganjal je „državne in česarjeve sovražnike“ ter „izdajalce rimskih bogov“. Naslednja stoletja pa so povzdignila krščanske žrtve do resnične svetovne veljave.

Slovenske žrtve ne zahtevajo le svečk na svoje grobove, kesanja zločincev in priznanja zločina. Še do danes ni Pilat ne véliki duhovnik priznal krivde za Jezusovo smrt. Ni potrebno. Čez osemsto milijonov kristjanov ve, da je On Kristus, Sin živega Boga. Energija zgodovine pozna svoja pota! Ni potrebno, da komunizem priznava svoje zločine. Kri slovenskih krščanskih mučencev ima lastno energijo in lastno veličino!

Milan Magister

Prva naša dolžnost je, da ne smemo molčati o komunizmu, o njegovih zmotah in nevarnih ciljih. Papež zelo obsoja zaroto molka, ki mirno pusti, da komunizem skriva izpodkopava vero in krščansko kulturo. Molčati o komunizmu in njegovi nevarnosti je greh zoper ljubezen do Boga in bližnjega. Zelo se motijo tisti, ki mislijo, da morajo iz ljubezni molčati. Tako krivo pojmovana ljubezen ni krščanska krepost, marveč slabost in greh...

Moramo govoriti, četudi bi nas nekateri ne marali poslušati ali bi nas zaradi tega preganjali ali nam s smrtjo grozili. Svojo, od Boga naloženo dolžnost moramo storiti, da ne bomo pred večnim Sodnikom odgovorni za to, če bi zaradi našega molka duše zapadle brezboštvu.

Škof dr. Gregorij Rožman,

Serenada za zoro

Ne le danes in jutri, ne, — vse leto
pojmo v srcu
na pragu mračnosti:
Jezus je zmagal!
Zdaj ni več svet preklet.

Luč pronica z odprtih duri v cesto,
kamni svetijo se
pod smrekami —
Grob pa je prazen,
v zvoku bežečih zvezd.

Slavček kliče samici v gnezdo jutra.
Veter boža vodó,
ki vsa drhti,
švignila vanjo
svetlih je tkiv perut.

Ne le danes in jutri, ne! Vse leto
pojmo v srcu,
čeprav še mrak boli.
Jezus je z nami,
v zlato premoč odet.

Verujemo v enega Boga

Uvod

Dragi verniki!

Pravi in polni smisel našega krščanskega verovanja prihaja na dan takrat, ko pred obličjem tega sveta z odkritimi besedami resnice in z močjo dobrih del pričujemo o upanju prihodnjega sveta (prim. 1 Pet 3, 15). Poklicani smo, da hodimo za svojim Gospodom Jezusom Kristusom, ki je prišel na svet zato, da spriča resnico (prim. Jan 18, 37) in ki ni ničesar delal v sumljivi skritosti, temveč je vsa svoja dela opravljal pri belem dnevu, v široki javnosti (prim. Jan 18, 20). Zato naša krščanska vera ni kak skrivnosten nauk za določen krog ljudi, niti ni naša ali kogar koli zasebna last, pač pa je božji dar, namenjen vsem ljudem. Naša vera je luč, ki bi rada osvetlila ves svet (prim. Jan 1, 9). Je ogenj, ki bi rad zajel vso zemljo (prim. Lk 12, 49).

Cerkev si je skozi preteklih devetnajst stoletij svoje zgodovine vedno znova prizadevala, da bi vsem ljudem oznanila resnico krščanske vere in jih spodbujala k delom ljubezni, ki bi lahko prenovila obličje zemlje. Na drugem vatikanskem cerkvenem zboru (glej konstitucijo Cerkev v sedanjem svetu!) je nedvomno do-

kazala, da je zmožna uresničiti te naloge tudi v urejenih razmerah sodobnega sveta. Koncil je znatno prispeval k temu, da je zrasel duhovni in moralni ugled Cerkve v današnjem svetu. Cerkev je danes zelo spoštovana in iskana sodelavka pri reševanju žgočih problemov človeštva. Danes na splošno uživa ugled iskrene zagovornice pravičnosti in močne braniteljice miru v svetu. To nas napolnjuje z veseljem in nas spodbuja, da še naprej pogumno raznašamo po svetu Kristusovo veselo oznanilo.

Mi, jugoslovanski škofje, bi radi s tem pastirskim pismom znova skupno prispevali k oznanjevanju vere na teh tleh, ki so zaupana naši pastirski skrbi. Radi bi spregovorili o eni temeljnih resnic našega krščanskega verovanja, to je o veri v enega Boga. Bratje in sestre, samo en pravi Bog je, samo en vrhovni gospodar vseh ljudi in vsega vesolja in niti na zemlji niti na nebu ni ničesar, kar bi bilo Njemu enako, kar bi lahko njega nadomestilo ali nadvladalo. To je odločno sporočilo naše vere v enega Boga, ki je bilo objavljeno v prvi zarji človeškega rodu in bo našlo svojo polno uresničitve na kraju časov, ko se bo po besedah sv. Pavla ves svet zedinil

v enem Bogu, ki bo „vse v vsem“
(1 Kor 15, 28).

Obstoj enega Boga predstavlja torej začetek in konec, alfo in omega vsega našega krščanskega verovanja. Zato Cerkev ne neha ponavljati najvišje božje zapovedi s Sinaja: „Jaz sem Gospod, tvoj Bog... Ne imej drugih bogov poleg mene (2 Mojz 20, 2—3; pri. Mr 12, 29—30). Vedno znova poudarja z Jezusom, da je sreča večnega življenja ravno v spoznanju tega „edino pravega Boga“ (Jan 17, 3). Cerkev nas dalje vsako nedeljo in vsak praznik

povabi, da za poslušanjem evangelija najprej in iz polnega srca izpovemo: Verujem v enega Boga!

Mi škofje danes to resnico posebej naglašamo, ker mislimo, da je prav posebej potrebna v tem kriznem in usodnem razdobju človeške zgodovine. Prepričani smo namreč, da hude krize in grožnje našega časa ne prihajajo zato, ker bi Boga ne bilo, pač pa zato, ker je preveč krivih bogov. Potreben pa nam je samo en Bog in to tisti pravi, ki je ustvaril nebo in zemljo. Pogosto dobivamo vtis, da smo v tem našem 20. stoletju priče vračanja faraonskih in starorimskih časov z njihovimi božanstvi neomejenih užitkov, malikov surovega nasilja, razbrzdane oblasti in razdiralne objestnosti. Od tu prihajajo mnoga današnja sovraštva, spori in grožnje popolnega uničenja. V vsakem primeru smo priče ponovnega nastopanja množice bogov, ki odvrčajo ljudi od pravega Boga, jih slepijo z varljivimi obljubami in tako usužnjujejo v svojo službo.

To pismo naslavljamo najprej vam, bratje in sestre, ki z nami delite isto vero in ljubezen v isti Cerkvi. A obračamo se prav tako tudi k tistim, ki niso zadovoljni s Cerkvijo, ki so ogorčeni in razočarani, tistim, ki iščejo resnico, pa je ne najdejo, kakor tudi tistim, ki mislijo, da je vse brez smisla. Vsem bi radi pomagali, da bi odkrili in poglobili svojo

vero v enega Boga, da bi svoje srce napolnili s pogumom za življenje po tej veri. Tiste pa, ki še ne morejo uvideti smisla našega krščanskega verovanja, prijateljsko vabimo, da še naprej iskreno iščejo resnico življenja in še dalje delajo dobro vsem ljudem brez razločka.

I. En Bog v zgodovini

1. Pred Kristusom

Če se le bežno ozremo na dosedanjo zgodovino človeškega rodu, vidimo, da se je vera v enega Boga vedno s težavo prebijala skozi nevero, praznoverje in krive vere v številne zemeljske bogove. Že sam začetek zgodovine sveta spremlja usoden poskus prvih ljudi, da bi se šli orjaško tekmo z Bogom, da bi se ponašali kot božanski gospodarji sveta, ki po svoji volji določajo, kaj je dobro in kaj je zlo (prim. 1 Mojz 3, 5). Greh prvih staršev je bil prvo tekmovanje človeka z edino resničnim in pravim Bogom. Tukaj je vir tako imenovanega izvirnega greha, ki se, kakor vemo, prenaša na vse ljudi. To je bil greh neomejenega napuha in objestnega človekovega samoljubja, in to je ostal vse do danes. Zapeljivec mu je govoril: „...bosta kakor bogova“ (1 Mojz 3, 5). Od tedaj so si vsi ljudje, vsa plemena, vse rase in vsi narodi začeli delati bogove po svoji podobi in sličnosti, o čemer pričuje

ne samo sveto pismo, ampak tudi svetovna književnost. Apostol Pavel trdi, da je namišljen ponos pripeljal ljudi do tega, da „so se poneumili in zamenjali veličastvo neminljivega Boga s podobo, slično minljivemu človeku in pticam in četveronožcem in plazilcem“ (Rimlj 1, 22—23).

Bratje in sestre, zares moramo priznati, da nam človeško življenje brez vere v enega pravega Boga prej ali slej nenehno ponuja tak žalostni prizor splošne zmede, razklanosti, nesmiselnosti in neusmiljenega zasužnjenja komur ali čemur si bodi, oziroma vsemu tistemu, kar se upira dostojanstvu človekove osebe.

A dobri Bog vendarle ni dovolil, da bi zlo mnogoboštva končno zavladovalo nad človekom in svetom. Izvolil je Abrahama, očeta naše vere, in je zaupal njemu in njegovemu zarodu veliko nalogo, da bi ohranili vero v enega Boga. Nato je poslal Mojzesa in preroke, da bi še točneje razodeli resnico in moč enega Boga, ki je nedoumljiva skrivnost in darežljiva ljubezen.

Od tedaj je zgodovina judovskega naroda postala pravo bojišče za enega Boga, obračunavanje z domačimi maliki in s tujimi cesarskimi in kraljevskimi božanstvi Egipta, Kanaana, Asirije in Babilona (prim. Joz, 24). Verovati v enega Boga je pomenilo živeti v zavezništvu z njim v molitvi in zvestobi, v pokorščini njegovi volji, na kateri temelji veli-

čina človeka v vseh njegovih razsežnostih. To je pomenilo spoprijeti se s svojim in tujim neomejenim samoljubjem, brzdati svojo naravo, kadar prihaja v skušnjava, da bi se brezumno izživiljala v nenasitnih užitkih gmotne blaginje, telesne poželjivosti in družbene moči. To je pomenilo boriti se za pravico in resnico tudi takrat, ko sta krivica in neresni-

ca skoro vsemogočni in boj brezupen. To je vedno pomenilo nositi v srcu upanje, da bo končno zmagala pravica in dobrota. Jezus Kristus, božji Sin, je popolno razodetje Boga in dovršena uresničitev vseh božjih načrtov in posegov za osvoboditev sveta od lažnivih božanstev. Premislimo to podrobneje.

(Konec prihodnjic)

Hvalnica Bogu in Stvarniku

(Psalm 103)

Hvali, moja duša, Gospoda:

Gospod, moj Bog, kako si velik!

Veličastvo in sijaj si oblekel,

s svetlobo se ogrinjaš kakor s plaščem.

Nebo si razpel kot šotor,

svoj prestol si postavil nad nebesnim svodom.

Voziš se na oblakih,

letiš na perutih vetra.

Viharji so tvoji poslanci,

bliski in strele tvoji služabniki.

Utrdil si zemlji njena pota,

na veke se ne bo iztirila.

Pravodovje jo je obdajalo,

vode so prekrivale gorovja.

Na tvoje povelje so se vode umaknile,

zbežale pred tvojim grmenjem.

Iz njih so se dvignile gore,

nastale so doline, kjer si ti določil.

Začrtal si vodam meje, ki jih naj ne prestopijo,

da nikoli več ne pokrijejo zemlje.

Studence usmerjaš v potoke,

ki tečejo med hribi.

Z njimi napajaš vse živali,
divjačina si v njih gasi žejo.
Ob njih rastejo drevesa,
na vejah gnezdijo in prepevajo ptice.

Z dežjem iz oblakov napajaš gore,
s svojo močjo nasičuješ vso zemljo.
Daješ, da raste trava za krmo živini,
ki služi človeku pri njegovem delu.
Tako si pridela kruh iz zemlje
* in vino, ki mu srce razveseljuje.
Pridobiva olje, s katerim si lepša obličje,
in živež, ki mu ohranja življenje.

Po tvoji volji rastejo velikanska drevesa,
mogočne cedre je vsadila tvoja roka.
V njih krošnjah gnezdijo ptice,

na njih prebivajo štorclje.
V visokih gorah se skrivajo divje koze,
v pečinah iščejo zavetja planinske živali.

Ustvaril si luno za znamenje časov,
določil čas, kdaj naj sonce zahaja.
Ko narediš temo in noč pokrije zemljo,
se prebudijo vse gozdne živali.
Mladi levi rjovejo za plenom
in od tebe prosijo hrane.
Ko vzide sonce, se umaknejo
in poležejo v svojih brlogih.
Tedaj gre človek na svoje delo
in ga opravlja do večera.

Gospod, kako velika so tvoja dela,
vse si z modrostjo naredil.
Zemlja je polna tvojega bogastva,
kako veliko in prostrano je morje!
V njem je brez števila živih bitij,
majhnih in velikih živali.
Po njem plovejo ladje,
kiti se v njem igrajo z valovi.

Vsa bitja pričakujejo od tebe hrano,
ti jim daješ jesti ob svojem času.
Kadar odpreš svojo roko, se z dobrotami nasičujejo,
ko jim jo odtegneš, se zbegajo.
Ko jim ugasneš življenje,
se v prah povrnejo.
S svojim dihom jih ustvarjaš
in presnavljaš obličje zemlje.

Bodi Gospodu slava na veke,
njegova dela naj mu bodo v veselje.
Njegov pogled stresa zemljo,
gore se kadijo, ko se jih dotakne.
Dokler bom živel, bom slavil Gospoda,
hvalil bom svojega Boga, dokler bom dihal.
Naj mu bo prijetna moja pesem,
veselil se bom v Gospodu.

Hudobija naj izgine z zemlje,
zlo naj bo v korenini zatrto.
Hvali, moja duša,
svojega Gospoda!

En .Bog v treh osebah

Zanimivo je, da verska resnica o treh božjih osebah le redkokdaj povzroča komu težave. Vernikom najbrž zato ne, ker jim jo vedno izrečno prikazujejo kot versko skrivnost, ki je ni mogoče doumeti, nasprotniki se pa morda čutijo premalo podkovane, da bi jo napadali. Le tu pa tam naletimo na očitek, da so kristjani primorani verovati, da je $1+1+1=1$. Očitek strelja seveda v prazno. Bogoslovci ne trdijo, da so tri osebe ena oseba, marveč da so tri osebe en Bog. To pa prav tako ni protislovno, kakor če kdo pravi, da so trije narodi ena država.

Kaj more povedati zdrava pamet o tej skrivnosti? Dvoje: najprej to, da Prapočelo vesolja ne more biti sestavljeno, kajti sestavine, ki so stvarno različne, se ne strnejo v enoto, če jih nekaj ne družijo. Prvega bitja pa nima kdo združiti, ker je pač prvo. Bog je torej brezpogojno enovito bitje, Bog je najčistejša enota. Drugič, božja enovitost pa seveda ni posledica pomanjkanja, marveč bogastva.

Božja narava je enovita, ker je tako popolna, da ji ni mogoče ničesar dodati. Božja popolnost je neskončna. Božja blaženost je brezmejna. Zato ji ne more manjkati sreča, ki jo prinaša ljubezen. Ljubezen je pa občestvena vez.

Boga si nikakor ne moremo predstavljati kot večnega okoste-

nelega samotarja, ki bi bil zaradi svoje vzvišenosti ter edinosti tako rekoč obsojen za vselej v najhujšo ječo, v „samico“. Bog je dejavnost sama, je kipeče življenje, hkrati **bitje, mišljenje** (Logos), **ljubezen**, torej nekakšno občestvo.

In res nam nova zaveza govori o Bogu kot Očetu, kot Sinu in kot Duhu. Bogoslovci si niso bili takoj edini, kako naj imenujejo tisto nekaj, kar je v Bogu tri. Kaj tri, se je spraševal sv. Avguštin. Naposled so se zedinili za izraz „oseba“ in rekli: v Bogu so tri osebe. Pojem osebe imamo iz izkustva. Najpopolnejše bitje na svetu imenujemo oseba. Tri božje osebe pa seveda niso na tak način osebe, kakor smo mi ljudje osebe. Ta pojem prenašamo na Boga, ker se zdi, da je od vseh še najmanj neprimeren. A že sveti Avguštin je svaril pred tem, da bi ga vzeli v navadnem pomenu: „Pravimo: tri osebe, a ne, da bi hoteli prav to reči, marveč zato, da bi povsem ne obmolknili.“

Na razum, ki razmišlja o tej verski resnici, preži dvojna nevarnost: da bi preveč poudarjal razliko med božjimi osebami ter na tak način razbili enovito Prapočelo na tri bogove; ali da bi tri osebe pojmoval podobno kakor božje lastnosti, ki jih samo

mi razlikujemo, v Bogu so pa najpopolnejša enota. S tem bi pa zanikal bogastvo notranjega življenja in naredil iz Boga osamljenca in samotarja.

Med obema brezpogojnima resnicama, da je Bog najenovitejše

bitje, pa da je vendar trioseben, je težko vzpostaviti ravnotežje. A prav težava je v tem primeru luč: Bog, ki bi ga mi povsem doumeli, bi ne bil Bog, ampak človeška izmišljotina.

Janez Janžekovič

Sveto Rešnje Telo

S tem, da si je božja Beseda privzela človeško telo, se je na poseben način združila s telesnostjo, s snovjo. Ali enkrat za vselej in s čisto določeno snovjo? Ne. Telo se brez prestanka obnavlja. Nenehoma sprejema novo tvarino in oddaja obrabljeno. Sleherna celica noč in dan izloča ruševine in privzema nove zidake. Snov kar teče skoz nas.

Nobenega razloga ni, da bi bilo pri Jezusu drugače. Gospodovo telo na križu je bilo iz čisto drugih atomov kot ono, ki je ležalo v jaslicah. Načelno je bil veš tvarni svet gradivo za učlovečenega božjega Sina. Atomi, ki so nekaj časa tvorili njegovo telo, so razpršeni po vsej zemlji. Tvar, ki jo je v kakem trenutku oživljala Jezusova človeška duša, je bila zastopnica stvari vobče.

S tem, da se je druga božja oseba učlovečila, je načelno postalo vse tvarno veselje njeno telo. Svet, bi skoraj mogli reči, je Jezusovo telo, a „inkognito“. Zato pa moramo biti tem bolj

pripravljeni videti in počastiti Jezusovo telo pod podobo kruha, ki o njem sam, ali tisti, ki jih je pooblastil, z nezmotljivo gotovostjo izjavljajo: „To je moje telo“.

S posvečeno hostijo torej ravnajmo tako, kakor to zasluži Jezusovo presveto Rešnje telo. Ne zamenjavajmo pa verske resnice, ki pravi, da je posvečena hostija Jezusovo telo, z razlago te resnice. Razlage se menjajo, resnica pa ostane.

Cerkveni učitelji in učeni bogoslovci so nam o tem vprašanju napisali kupe bistrournih knjig. Opozorili so nas, da je treba razlikovati stvarnost in videz: pod videzom kruha se nahaja kot stvarnost Jezusovo telo. V sholastičnem modroslovju besedama „stvarnost“ in „videz“ približno ustrezata izraza „podstat“ (substancia) in „pritiike“ (akcidence).

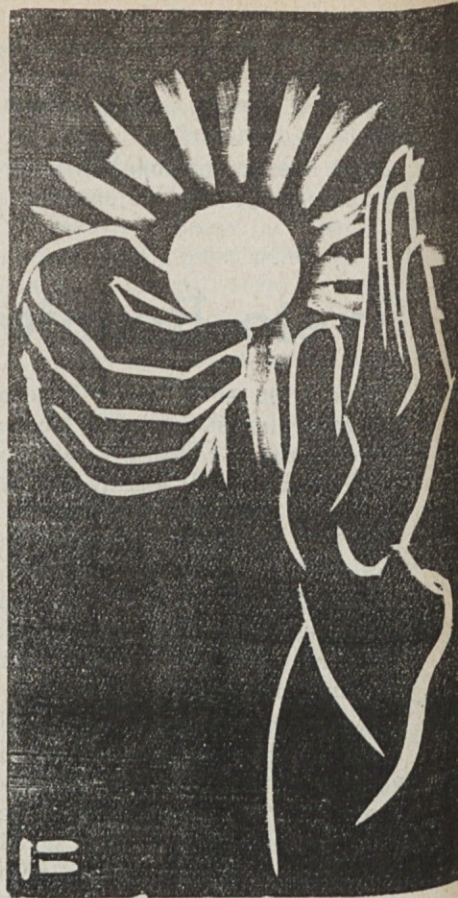
Pomen naziva „podstat“, ki je bil tesno povezan s srednjeveško fiziko, se je pa v luči sodobnih nazorov o tvarnem svetu skoraj

razblinil. Današnji fizik ne ve, čemu naj nalepi naziv „podstat“. Atomu? Elektronu? Valovanju? Matematičnemu obrazcu? Zato je bogoslovec, ki je o tem poučen, v zadregi, ali naj še naprej razlaga skrivnost svetega Rešnjega telesa s pomočjo pojmov „podstat“ in „pritiike“. Eden izmed njih je kar malodušno izjavil: „Jaz raje o tem ne razmišljam, drugače bi še kje vero izgubil.“ Slaba vera, ki se boji, da bi jo premislek zrušil!

Kaj naj storimo v takih primerih? Na izbiro imamo dve odločitvi, ki sta obe pametni. Moremo si reči: naj je z našimi človeškimi razlagami kakor koli, eno je gotovo: Jezus je izjavil: To je moje telo, torej je njegovo telo, čeprav ima videz kruha. Razlika med videzom in med stvarnostjo, ki jo pozna zdrava pamet iz vsakdanjega izkustva, je neodvisna od kakršnih koli modrovanj.

Kdor pa je „učitelj v Izraelu“ ali kogar sicer skrivnost posebej zanima, ta naj se pa nikar ne boji razmišljati o njej, samo naj misli globlje in naj upošteva pri svojih razlagah dognanja današnje znanosti, kakor so upoštevali nekdanji misleci takratna.

Torej kaj je telo? Vsekakor ti-sta snov, pa naj bo že takšna ali drugačna, ki jo oživlja duša. Moja duša stori, da je neka snov moje telo. Duša si pa oblikuje takšno telo, kakršnega v določenih okoliščinah potrebuje. Ob

spočetju ji zadošča ena sama stanica. Ni nujno, da ima človeško telo vedno tudi pljuča, srce, črevesje, čutila. Zakaj mislimo pri besedi telo vedno le recimo na trideset let staro telo, ki živi na naši zemlji? V srednjeveških legendah beremo, da se je Jezus prikazal v hostiji kot dete. Po vstajenju bo duša po nauku sv. Pavla oživljala čisto drugačno

telo kakor sedaj na zemlji. Duša prilagodi telo razmeram, ki v njih živi. Koliko možnosti za razlago, na kakšen način je Jezus prisoten v posvečeni hostiji! Čemu bi se trmasto držali ene same in zaradi nje morda izgubili vero, ko je pa isto nespremenljivo versko resnico mogoče razlagati na toliko načinov!

Sicer pa tudi glede svojega lastnega telesa ne vem, kaj je pravzaprav v resnici moje telo, to je, kaj v njem res oživlja moja duša. Ali je tudi umetni ud moje telo? A tudi narava gradi „umetne“ ude. Kostni recimo, pravijo, niso žive. Le tu pa tam je v njih za stražo kača živa celica, ki uravnava presnovo. Ali so tudi lasje moje telo, ali so nekaj, kar je telo izločilo? Ali je kri oživljena po moji duši? Sokrviča sploh ni živa, Krvničke so žive, a živé še pod drobnogledom. Kaj jih oživlja takrat? Kaj jih je oživljalo prej?

Tudi o sebi torej le malo vemo, katere dele snovi, ki ji kar na splošno rečem „moje telo“, v resnici oživlja moja duša, še manj, kako to dela. Če pa pomislim, da je moje telo naposled iz atomov, ti pa iz manjših delcev, ki se sploh ne dotikajo, marveč jih ločijo sorazmerno velikanske praznine, tedaj uvidim, da je ista duša zmožna upravljati tudi snovi, ki so daleč vsaksebi in ki v resnici sploh niso žive, marveč jim pravim žive samo zato, ker jih upravlja duša. Tista snov je to-

rej moje telo, ki ga upravlja moja duša, pa naj je te snovi malo ali mnogo, naj je strnjena ali raztresena po prostoru.

Isto velja tudi za Jezusovo telo. Posvečena hostija je Jezusovo telo, torej ga v njej na tak ali drugačen način oživlja Jezusova duša. Sprejemajmo to telo in bomo Gospodu neizmerno hvaležni, da je hotel na tak način prek stoletij in tisočletij ostati tudi telesno navzoč vsem sledečim si človeškim rodovom.

Ne v tej ne v nobeni drugi verski resnici ni ničesar, kar bi se upiralo zdravi pameti. Kdor izgubi vero, ali meni, da je ne more sprejeti, ker da nasprotuje razumu, je prezgodaj ustavil svoje raziskovanje. Neprehoden prepad med znanjem in vero zagleda samo tisti, ki si o verskih resnicah ustvari čisto toge pojme, ker jih iz izkustva v dobesednem ali preozkem pomenu prenaša na božje reči, meneč, da dajejo in morajo dajati vsi ljudje in Cerkev sama takim pojmom enako ozko vsebino.

Če pa kdo povrh še tako živi, da želi, da bi vera ne bila resnica, tedaj se mu bodo porajali mogoči in nemogoči ugovori brez konca in kraja. Kdor ima temo v duši, je zmožen sam beli dan obdolžiti, da je noč. Bodimo dobri ljudje, pa bo naša zdrava pamet vedno našla most, ki vodi od naravnih do verskih resnic, če ga bo le iskala.

Janez Janžekovič

SKOZI TO SRCE MORA ITI NAŠA POT K BOGU

Mnogi verniki, posebno tisti, ki so že v mladih letih doživljali poezijo prvih petkov in je zanje praznik Jezusovega Srca imel vedno poseben čar, ga bodo tudi letos veselili. Ne bomo jih pohujševali, če jim povemo, da nekaterim, ki tega niso doživeli, pa hočejo biti verni, pobožnost do Jezusovega Srca nekako ne gre. Čutijo odpor do zasebnih razode-tij, zdi se jim, da obljube devetih prvih petkov nekako podpirajo človekovo preračunljivost, motijo jih razni „presladki“ izrazi in to, da naj bi poveljčani Jezus „moledoval“ za našo človeško tolažbo in zadoščevanje.

Vse, posebno pa tiste, ki se jim zdi pobožnost do Jezusovega Srca nemoderna, prosimo, naj ob prazniku premislijo, ali niso zaradi odpora do zunanosti ali do nerodnih izrazov zavrgli resničnega bisera. Vsem nam mora biti dragocen migljaj, da Cerkev praznika ni zavrgla, temveč ga je še poudarila. Hotela nas je s tem najbrž poučiti, da je češčenje božje človeške ljubezni, ki se nam je v Jezusu približala in jo češčenje Jezusovega Srca hoče poudariti, tisto, kar današnji čas potrebuje.

Nedavno sem govoril s slovenskim publicistom. Zanimalo ga je, ali se slovenska Cerkev zaveda, kako vse premalo pomaga s svojo „duhovnostjo“ današnjim ljudem.

Mnogi tako iščejo smisel svoje eksistence, čutijo, kako je vse njihovo pehanje nekako brez smisla, brez smisla je tudi trpljenje. Čutijo se, če naj uporabimo modni izraz, frustrirane (razočarane). Zaman stegujejo roke za skrivnostnim Bogom, o katerem ne vedo, kakšen je. Zdi se jim samo, da je neskončno daleč in gluh za vse naše iskanje. Z negotovostjo sem vprašal sogovornika, nisem namreč vedel, kako je z njegovo „cerkveno“ vernostjo, kakšno duhovnost ima v mislih. Morda filozofijo? „Pustite filozofijo, ki nikogar ne prepriča. Dajte nam eksistenco!“

Kmalu sva se zedinila, da je ta eksistenca Kristus. „Pa nikar preveč ne poudarjajte, da je Bog!“ je dahnilo iz njega občutek današnjega človeka. „Seveda ne samo Bog,“ sem pristavil, „toda če bi bil samo človek, nam nima kaj dati. Bog se je v tem človeku tako približal človeku, da se je z njim zlil v eno osebo in nam je še zdaj silno blizu.“

Ob tem pogovoru sem ugotovil, kako težko je oznanjati Kristusovo ljubezen tako, kot nam jo je približal evangelij ali pa kot je napravil koncil v slavnem 22. členu pastoralne konstitucije.

Današnjemu človeku je treba povedati, kako je v Kristusovi skrivnosti mogoče odkriti skrivnost človeka. Smisel človeka je

pokazal Kristus, ko je živel in nam razodel skrivnost Očeta in njegove ljubezni. V njem je bila človeška narava privzeta in že s tem samim tudi dvignjena k dostojanstvu brez primere. Z učlovečenjem se je božji Sin združil na neki način z vsakim človekom. S človeškimi rokami je delal, s človeškim razumom razmišljal, s človeško voljo je deloval, s človeškim srcem je ljubil.

To ljubeče Srce, ki sedaj veliko bolj živi kot v času svoje zemeljske eksistence, je treba premissljevati. V vsakem izmed nas deluje, da bi povsod zmagala ljubezen nad sovraštvom. To srce ni strohnelo, ne živi samo v svojih delih, kot živita Bach ali Mozart. To Srce utripa tudi danes z vso poveljčano ljubeznijo in je z nami. Da bi le bili tudi mi z njim!

Tone Smerkolj

Binkoštna

Bliža se že bujni začetek poletja:
trioglato božje oko z vrha oltarja
obrne na zemljo skrivnostni pogled,
pogled nebeškega razodetja.

Na polju rdeče razcveta se mak;
v prostrani cerkveni ladji počiva mrak,
ko med stebri, oboki zašume bela krila,
kot toplo zapihal bi veter lahak.

Visoka pšenica že žéne dolg klas,
a žetve ne bo brez blagovesti miru,
brez nesmrtné besede ljubezni in odrešenja,
ki razsvetli na Binkošti samotnost življenja.

Vsi jeziki zemlje in razodetja neba,
plameni božjega in človeškega duha,
naj med seboj bratovsko gorijo in govorijo,
naj prah bodo sfinge sovraštva, meduze zla.

Beli golob miru, učlovečeni sveti Duh,
tretja božja oseba iz Presvete Trojice,
skrivnostni topli veter, ki piha skozi nas,
božaj človekovo lice, ogrej mesto in vas!

Milena Merlak

Molitveni namen za junij

SPLOŠNI NAMEN:

Da bi bili verniki, duhovniki in škofje tesneje povezani s papežem, Kristusovim namestnikom.

II. vatikanski zbor pravi: „Sveti Duh budi v vseh Kristusovih učencih željo in prizadevanje, da bi se vsi na način, katerega je določil Kristus, miroljubno zedinili v eni čredi pod enim pastirjem. Da bi to dosegla, mati Cerkev ne neha moliti, upati in delati in svoje otroke spodbuja k očiščenju in prenovi, da bi Kristusovo znamenje svetleje zasijalo na obrazu Cerkve“ (C 15).

Ta edinost je predvsem edinost vere in ljubezni. Edinost vere se čuti kot notranji mir, soglasje, skladnost. Edinost ljubezni pa je nekaj toplega, je simpatija, je zanimanje, je molitev za papeža, škofa, vesoljno Cerkev.

V l. 1978 smo doživljali edinost Cerkve ob smrti dveh papežev, Janeza Pavla I. in Janeza Pavla II. Vsi verniki, ne le katoličani, smo se tedaj čutili vezani na Rim. Ko je umrl Pavel VI., so žalovali za njim vsi kristjani in vsi verniki sveta kot za svojim. Papež Janez Pavel I. si je v kratkih 33 dneh osvojil simpatije vernikov in vseh dobrih ljudi. V njem je bilo nekaj dobrega, neka dozorela osebnost, ki

je privlačila. A zrasla je iz Kristusa. Tudi Janez Pavel II. si je s svojim pogumom in občevalno neposrednim načinom osvojil srca mladine in odraslih.

Toda to so zunanje vezi. Pavel VI. je naglasil, da moramo gojiti globoke, nadnaravne medsebojne vezi, ki naj vežejo vse člane Cerkve med seboj in vse z glavo Cerkve, s papežem. Ta vez pa je predvsem spoštovanje in mošttev.

1. Pavel VI. je v govoru 17. 4. 1977 naglasil: „Cerkve je edinost“. Najprej edinost, povezanost s Cerkvijo v Rimu in s Kristusovim namestnikom na zemlji. On to imenuje: „povezanost s srcem Cerkev“. Ni dvoma, da ima Rim najvažnejšo in najtežjo nalogo v celotni Cerkvi, zato zasluži našo največjo duhovno podporo. V pogledu vere pa edinost pomeni našo odprtost za smernice sv. očeta in cerkvenega vodstva.

2. Edinost z vesoljno Cerkvijo. Čutiti moramo z vsemi verniki po svetu, v vseh misijonskih krajih, z vsemi misijonarji, v vseh krajih razvitega Severa in nerazvitega Juga.

3. Edinost škofov med seboj. Za to moramo moliti. Če v orkestru nekdo igra z razglašenim godalom, to poslušalce zelo moti. Nastane disonanca. Cerkev trpi zavoljo škofa Lefebvreja, ki hodi

svoja pota. Tudi ko imajo škofje svoje darove, morajo imeti istega duha in najti sozvočje. Mi pa moramo moliti zanje.

4. Edinost škofijskih in redovniških duhovnikov. Da more priti tu do močnih nesoglasij, ni treba dokazovati, ker o tem govori izkustvo. Stvari se rešujejo v medsebojnem pogovoru, ki ga pa mora spremljati molitev vernikov.

5. Edinost med duhovniki iste dekanije in iste škofije in iste narodne skupnosti. Kako lepo je, če bratje v slogi in ljubezni živijo skupaj. A če žive v hladnih odnosih, je velika vrzel v evangeliju.

6. Edinost vernikov med seboj. Vsaka maša, vsako obhajilo družni vernike s Kristusom in med seboj. Čim več milosti nosijo v sebi, čim bolj so krepostni, bolj si bodo edini.

MISIJONSKI NAMEN ZA JUNIJ:

Da bi v mladih Cerkvah Bog prebujal nove misijonske poklice: duhovniške, redovniške in laiške.

Statistični podatki kažejo, da je vera najbolj živa v mladih Cerkvah. V Aziji je ustanovljenih 137 domačih redovnih družb, v Afriki 130, v Oceaniji 20: Ne manjka sicer težav in celo pre-

ganjanj, toda število vernikov raste in tudi število poklicev.

V Ugandi so l. 1976 posvetili 40 duhovnikov domačinov. Zambija ima trenutno 100 bogoslovcev. Na Japonskem so priredili 2 uspešna propagandna vala za poklice: „Duhovni vozni red za poklice“ in „Olimpijado za poklice“. V Južni Koreji je nekaj več kot milijon katoličanov in bogoslovja so polna. V indijski škofiji Tamihadu so ustanovili bogoslovje za misijonarje, ki bodo šli na indijski sever.

Indija pošilja misijonarje v Papuažijo in Afriko. Uganda pošilja svoje duhovnike med črnce v ZDA. Pripravljajo se tudi, da bi šli v nekatere azijske države.

V vseh teh deželah se prebujajo vzporedno z duhovniškimi poklici tudi redovniški, sestrski poklici, ki počasi zamenjujejo evropske misijonarke. V velikih učnih zavodih uršulink na Tajskem vodijo pouk že domačinke.

Na kongresu Katoliške zveze v Hajderabadu v Indiji so laiki prosili škofo, naj tudi njim dajo večji delež odgovornosti za življenje Cerkve, „da vse božje ljudstvo sodeluje pri odločanju o bodočnosti“.

P. B.

Vsaj mi katoličani, ki verujemo, moramo biti enotni, edini. Vezi, ki nas morajo vezati, so vera v Boga, ljubezen božja, ki ima korenine tudi v ljubezni do bližnjega, Jezus Zveličar v presvetem Rešnjem Telesu — to so najmočnejše vezi edinosti.

Škof dr. Gregorij Rožman

Skrivnost smrti

Vpričo smrti postane ugančka človeškega bivanja najtežja. Človeka mučijo ne le bolečine in napredujoči razkroj telesnih sil, ampak tudi, in to še bolj, strah pred večnim uničenjem. Z občutjem svojega srca pa pravilno sodi, ko z grozo zametuje in odklanja popolno uničenje in dokončen propad svoje osebe. Seme večnosti, ki ga človek nosi v sebi in ki ga ni mogoče skrčiti zgolj na tvar, se zoper smrt upira. Vsi naperi tehnike, čeprav zelo koristni, ne morejo pomiriti človekovega občutja tesnobe: biološko podaljšanje trajanja življenja ne more potešiti tistega hrepenenja po še nadaljnjem življenju, ki ga ni mogoče odstraniti iz človekovega uma.

Medtem ko vpričo smrti odpove vsaka domišljija, pa Cerkev, poučena po božjem razodetju, zatrjuje, da je Bog človeka ustvaril za blaženi cilj onkraj meja zemeljske bednosti. Krščanska vera vrh tega uči, da bo telesna smrt, s katero bi bilo človeku prizaneseno, če bi ne bil grešil, nekoč premagana, ko bo vsemogočni in usmiljeni Odrešenik človeka znova postavil v tisto stanje odrešenosti, katerega je bil človek po svoji krivdi izgubil. Bog je bil namreč človeka poklical in ga kliče, naj bo s celotno svojo na-

ravo z njim združen v večnem občestvu neminljivega božjega življenja. To zmago je Kristus pridobil s svojim vstajenjem k življenju, ko je s svojo smrtjo človeka osvobodil.

S trdnimi razlogi predložena vera torej vsakemu razmišljajočemu človeku daje odgovor v njegovi tesnobi glede prihodnje usode; obenem pa omogoča, da smo v Kristusu povezani v občestvo z ljubljenimi brati, ki so že umrli, ko nam daje upanje, da so dosegli prav življenje pri Bogu.

Gotovo kristjana bremeni nujnost in dolžnost, da se za ceno mnogih bridkosti bojuje zoper zlo in da pretrpi tudi smrt; toda pridružen velikonočni skrivnosti bo šel, potem ko je bil upodobljen po Kristusu v njegovi smrti okrepljen z upanjem, vstajenju naproti.

To velja ne le za kristjane, ampak tudi za vse ljudi, ki so dobre volje in ki v njihovem srcu milost na neviden način deluje. Ker je namreč Kristus za vse ljudi umrl in ker je poslednji človekov poklic v resnici samo eden, to se pravi božji, moramo biti prepričani, da Sveti Duh na način, ki je znan Bogu, vsem ljudem podarja možnost, da se pridružijo velikonočni skrivnosti.

Takšna in tolikšna je skrivnost človeka, skrivnost, ki verujočim sije iz krščanskega razodetja. Po Kristusu in v Kristusu je uganka bolečine in smrti osvetljena, tista uganka, ki nas zunaj njegovega evangelija pogreza v potrtost. Kristus je vstal, s svojo

smrtjo je uničil smrt in nam v obilju podelil življenje, da kot sinovi v Sinu kličemo v Duhu: Aba, Oče!

(Iz pastoralne konstitucije o Cerkvi v sedanjem svetu 2. vati-kanskega cerkv. zбора, 18, 22)

Karel Mauser

Znamo odpuščati, a ne pozabljamo žrtev in krivic

Spet so tu majski in junijski dnevi, dnevi, v katerih je slovensko ljudstvo množično odhajalo iz domovine, dnevi, v katerih so zavezniki v svoji slepoti vrnili komunističnim krvnikom dvanajst tisoč domobrancev, četnikov in civilistov, ki so našli svoj konec v kraških jamah in beharskih jarkih. Nad trideset let je od tistih majskih in junijskih dni. Tudi letošnji Spominski dan je presijan od spominov, ki nas vežejo na tiste, ki so tedaj po hudem trpljenju končali svojo zemeljsko pot. Vendar ne sme biti dan zagrenjenega zdihovanja. Spominski dan mora biti še posebno slovesen mimohod vseh tistih tisočev vaških stražarjev, domobrancev, četnikov in vseh onih, ki se niso bali nositi svojega krščanskega prepričanja in prave domovinske ljubezni niti takrat, ko je veljalo za to umreti.

Slovenski Spominski dan je mo- gočen simbol duha, je silen bučč veter, ki mora vsako leto skozi vso slovensko skupnost po svetu, da razžene izmed nas otopelost, da očisti slovensko nebo oblakov dvo- mov, malodušnosti, mlačnosti in brezdelavnega zatišja. To je pravi slovenski Spominski dan, dan, ki dviga glave, ki prinaša novo voljo, nov pogum, novo trdnost in novo upanje.

V vseh teh letih smo gledali na našo bridko preteklost in žrtve z vseh mogočih vidikov. V prvih le- tih je govorila zvečina le bolečina in žalost, nato so prišle skrbi in tegobe taboriščnih let, vprašanja, zakaj ravno mi — nato so prišla obdobja, ko se nam je zdelo, da vemo več kot kdajkoli in smo sko- raj pozabili, da je veliko laže ri- sati zgodovino za nazaj kakor pa ob danem času iz dneva v dan ustvarjati in živeti. Še vedno ne znamo gledati dogodkov z večnost- nega stališča, še vedno ostajamo le v času in samo iz njega pro- jiciramo zgube in dobičke. Pozab- ljamo, da čas sam ni dokončen sodnik. Če se ne bomo navadili k pelinu ozkega časa dodati tudi sladkosti brezmejne večnosti, bo- mo ostali zaprti v svojo grenkobo in ta grenkoba bo hromila vse naše delo za bodočnost.

Skoraj vsi, ki smo preživeli re- volucijo, smo pričeli zoreti za več- nost, kakor so v letih groze zdrk- nili vanjo tisoči naših bratov in sestra. Če smo si odkriti in če

smo kristjani, to je čas, ki je naj- bolj mogočen, čeprav najbolj tih. Čudno lahko dozore trave in rože, drevesa in klasje, čudno težko pa dozori duh. Majejo ga vetrovi upornosti, ponosa, trme, osebna gledanja, osebne užaljenosti, deter- minirana in predestinirana mne- nja. V tej svoji upornosti po- stavljamo v kot bistvo in srčiko Spominskega dneva in štejemo le žrtve in trpljenje v preteklosti.

Bistvo in srčika Spominskega dneva pa je v tistem duhovnem bogastvu, ki se je sprostilo v hi- pu, ko je toliko tisočev naših bra- tov v mukah odšlo s tega sveta. To sproščeno bogastvo duha je postalo last naroda, se je razlilo čez vse naše delovanje, to sprošče- no duhovno bogastvo je dejansko tisti temelj, na katerem stoji in raste naše emigrantsko življenje. Naša emigracija niso samo tisoči v Argentini, v Ameriki, v Kanadi, v Avstraliji in Evropi. Najlepši njen del so naši mrtvi, zakaj od svojega duhovnega bogastva niso ničesar pridržali. Vse so dali nam, vse njihovo imamo, posvečeno in blagoslovljeno. Vsi, ki so odšli od nas v letu strahot, vsi vrnjeni ti- soči, vsi, ki so jim zlomili življe- nje po prisilnih taboriščih in je- čah, ki so jih kot talce končali ob koleh ali ob krvavi rihti rdečih ljudskih sodišč, vsi ti so želeli isto kakor mi: živeti svobodno, izpove- dovati svojo vero kjerkoli in ka- darkoli, ljubiti svojo domovino in svoj dom. Zavoljo tega so z nami ostali, njih duh je romal z nami

skozi taborišča in čez ocean in je zdaj v vseh slovenskih domovih in v vseh slovenskih hišah.

Prepričan sem in trdno verujem, da je prav to nabrano in nagraddeno duhovno bogastvo tisto, ki daje slovenskemu narodu silo, da se prebija skoz duhovno puščavo, ki jo je ustvaril komunizem. Brez tega bogastva bi ob pritisku, ki ga doma izvajajo režimski valpti, razpadlo že marsikaj, kar danes še stoji in živi.

Zgodovina ohranja in restavrira dogodke, vojaške zmage in poraze, rojevanje državnih tvorb, njih rast in njih razpad, plivkanje gibanj in struj — nikdar pa ne more prnesti pred naše oči tistega notranjega duhovnega bogastva posameznikov, ki je bilo

dejansko tih pa mogočen vzvod za toliko sprememb.

Prav Spominski dnevi nam odkrivajo, da so stebri vsake zgodovine vendarle duhovni, da je za veletokom dogodkov nekje majhen izvir, ki priteče iz osrčja duhovnega sveta.

Tudi letos bi moral biti Spominski dan za vso emigracijo visok svetilnik, ki svojo svetlobo siplje v lepih in mirnih nočeh prav tako kakor v nevarnih in viharnih. Zavest, da ta luč vedno sveti, vedno z isto močjo, vedno na istem kraju, bi morala vsakega emigranta navajati z dobrim občutjem, da ne more zaiti, da se ne more oddaljiti od prave smeri, če sam nalašč noče. Luč v svetilniku je utrip tisočerih duš, ki spremljajo naše življenje, in dokler bomo gledali vanjo, ne bomo pozabili preteklosti in tudi nikoli izgubili upanja za bodočnost.

Glasno in jasno povejmo: Znamo odpuščati, toda ne pozabljamozrtev in krivic. Ne prodajamo svojega duha in njegovih vrednot ne za hvalo ne za vabljenje, ostajamo slovenski svobodnjaki, ki znamo poklekniti pred Bogom, se odkrivamo Resnici, verujemo v Ljubezen in upamo v Pravico. In to je, kar more osvoboditi posameznike in narode.

V zarji Resnice, Ljubezni in Pravice so vsi naši mrtvi mogočni stebri, na katerih bo nekoč počival lep in svoboden slovenski svet.

Izdani bataljoni

Poleti 1945.

Čez mirno gladino Jadranskega morja se je komaj razlil zlati sij jutranjega sonca: prijeten, topel, prijazen. Ob drugi strani pa so se v prvi bleščavi dneva sončili italijanski obalni hribi s krivenčastimi bori.

V taborišču beguncev je bil mir. Usode malih ljudi sanjajo vedno v tihoti.

Sedela sva si nasproti. Janez je položil obe roki na mizo predse. Okrog zapestij so se mu še vedno vile sivomodre zareze: vžgane sledi od zadržanih žic.

Srečala sva se z očmi in zrla drug v drugega. Sveto spoštovanje sem čutil do njega: rešeni od pobitih bataljonov.

Mislijo, da so ga umorili. Pahnili so ga v črno brezno, da bi umolknila usta. Da ga ne bi našli za pričo: zdaj bo izkričal v svet resnico.

„Kaj bi radi zvedeli od mene?“

„Vse, kakor se je bilo zgodilo!“

„Dolga bo zgodba: polna obtožb in bolečin, neizpolnjenih hrepenenj in ubitih upanj...“

„Ste videli morilce? Videli pobijanje?“

„Videl!“

„Govorite!“

POSLEDNJA NOČ

Z divjim vpitjem in zmerjanjem so jih podili z vlaka, ki se je ustavil malo pred porušenim mostom čez Ljubljano. Na drugi strani je nanje čakal že nov vlak, zelo dolg, iz samih živinskih vozov.

S pestmi in palicami so jih tolkli, ko so morali med špalirjem teči po ozkem mostišču k novemu vlaku. Padlo je, kamor je pač padlo. Mnogi so pocepali krvavi na ostro kamenje ob progi in tam obležali. Pobesnena in zmage pijana drhal je pljuvala nanje in jih zmerjala z bezniškimi psokami.

Ob skoku v voz čakajočega vlaka so dobili še nov udarec. S kopitom puške.

„Lepo nas pozdravlja partizanska Ljubljana!“ je nekdo očital.

„Iz vseh lukenj prihajajo z maščevanjem, ofarski skrivači...“

„Rad bi jih slišal čez dve leti! Komu bodo tedaj še vpili?“

Ko je padel prvi mrak, so bili že spet, kakor prej, za zapahnjene vrati v vozovih, natlačeni, da so komaj mogli drug ob drugem stati. Le redki, najbolj pobiti, so mogli ob stenah leči ali se zviti v klopčič. Zaradi njih so morali stati sosedge, kateri so jim

odstopili prostor. Obtolčen, s podplutbami, z razcefranimi ranami na glavah, z nalomljenimi čeljustmi in z zbitimi zobmi, so nemo strmeli drug v drugega, kakor bi jim bila na usta položila sama smrt svoj svarilni prst... Bolečine jim niso dale govoriti... Brisali so si kri z razbitih teles. Tam so nekomu naravnavali roko, ki mu jo je v zapestju zdrobil pukljasti sovaščan... Tisti tam... oni tam... Vsi so šli skozi to bitko neoboroženi proti oboroženim. Kakor pol nagi kristjani v rimskih arenah, vrženi pred zverii...

Z večerom je čisto počasi prihajal hlad in lezel v slednji kotiček; v razgretem vozu sta bila še neznosna sopara in vročina. Dvoje majhnih in zamreženih oken pod streho voza ni moglo osvežiti prostora, kjer je isti zrak že večkrat vdihan in izdihan ležal čez vse kot moreče grenko občutje.

Z mrakom se je utrgalo od nekod boječe zvonjenje. Polde je prisluhnil in grozne misli so ga pričele navdajati. Kaj ni včasih sam vlekel za vrvi pri fari, ko so peli zvonovi ob pogrebu prav tako kot zdajle? Ali ni bil njihov glas enak tem tožbam in vzdihom?

„Janez! Slišiš? Nam zvonijo k pogrebu, ki živi poslušamo svojo pogrebno pesem!“ je šepetal sosedu. Prisluhnil je znova, v njem se je zganilo, kakor da bi ga bil zbdel. Primaknil je uho prav k

okencu, kakor bi hotel posrkati glasove zvonov. „Fantje! Mi verjamete ali ne: nas peljejo k pogrebu! Nam že zvonil...“ je kričal.

Na strehi voza se je oglasila harmonika, z njo se je potegnila udarna pesem. Ženski glasovi so se mešali z moškimi in se Poldetu grizli v srce.

„Mi gremo k pogrebu, k lastnemu pokopu!“ je ponovno zakričal.

„Polde, ne kvasi čenč!“ so ga nekateri zavračali. „Kdo te je pa kdaj obsodil?“ se je oglasilo iz nasprotnega kota.

„Ne obupajte! Bog je z nami!“

Naposled pa je nekdo pritrdil: „Morebiti pa ima Polde vendar prav! Čemu neki naj bi nas peljali naprej? Zapori so vendar v Ljubljani!“

Ko je za hip potihnil hrup, je Polde prisluhnil razgovoru.

„Kaj pa vozite, tovariši,“ se je oglasilo s ceste pod Golovcem, „da je tako veselje?“

„Tovariš, belčke imamo notri! Belčke!“ je bil stražarjev odgovor. „Ujete belčke!“

„Oho! Ste jih vendarle dobili? Kaj pa mislite z njimi?“ se je čulo spet vprašanje s ceste.

„V Rogu imamo skrit prostor zanje. Tam bodo lahko hajkali med seboj. Kar so zaslužili, bodo prejeli...“ se je pobahal hripavi glas.

Spet je zaigrala harmonika poskočno pesem.

Ob teh besedah se je v vozu razlila še bolj grobna tišina. Dih

jim je zastajal. Izstradani in slabotni so padali, junaški in na sodbo se zanašajoči so otrpnili. Prevzela jih je najbridkejša bolest, ki se poloti človeka samo v trenutkih poslednjega slovesa.

Ko bi vsaj zvonjenje ne bilo tako donelo! Zdelo se je, da od vseh strani.

„K pokopu... k pokopu... k pokopu, pokopu...!“

Vlak se je premaknil. Ob pijani pesmi in hreščanju harmonike je vlekel vedno hitreje, se podil, zabijal in ropotal v junjski večer, ki je natrosil po travnikih cvetje in prenovil zemlji obliče.

Vsak meter so bližje, bližje... Polde je molčal.

„K pokopu... k pokopu. V Rog... Rog!“

Ljubi Bog, kdaj smo se ti tako zamerili, da nas mlade mečeš v smrt? Glej, mladost nam sveži lica, domovi in neveste nas čakajo in matere, da nas objamejo! Ne dopusti tega, dobri Gospod! Dovolj nam zagovor pred pravičnimi sodniki!

„K pokopu... k pokopu!“ je donelo v udarcih koles in padalo kot trda kopita pušk po njih.

Vlak je bil z dihom smrti zaznamovan in je drdral naprej v noč.

V Rog... v Rog... v Rog...

Svezost noči, ki se je precejala skozi železno mrežo na oknu, ga je vzdramila. Pregledal je svoje

življenje, da bi našel kak poseben greh, zaradi katerega naj bi težko polagal odgovor pred prestolom večnega. Njegova vest je bila čista. Hodil je po stopinjah dobre matere, ki ga je učila kot dečka moliti, božje znamenje spoštovati in se zakonom Boga pokoravati. Prepričan je bil, da je ravnal prav.

Zazdelo se mu je, da ga je nekdo poklical po imenu. Tako po domače je zazvenelo v ušesih in celo v srcu. Znani glas. Ali ga ni mati klicala?

„Polde! Polde!“ Mehko in boječe.

Prisluhnil je, a klic se ni ponovil.

Dvignil se je, globoko zajel sapo in na stežaj odprl oči, da se mu je prvi hip zazdelo, kakor da se drami jutro. Vendar je ležala še noč. Vonj domače zemlje ga je vzdramil. Nekje blizu doma mora zdaj drdrati vlak. Čuti njegovo bližino. Iz trde teme ga skuša izluščiti. Srca se je dotaknil in sedaj ga objema, oklepa. Joj! Kriknil bi od bolečine! Dobri dom!

„Janez!“ je poklical in se sklonil k sosedu, ki je ždel ob njegovih nogah. „Janez, dvigni me na ramena, da bom videl proti domu! Podpri me, da ga bom videl še enkrat, če bo že to poslednjič. Rad sem ga imel!“

Spomenik slovenskim žrtvam
komunizma v Slovenski hiši
v Buenos Airesu.

1961
 ESTABLECIMIENTO DE UN
 CENTRO CULTURAL EN EL
 PARQUE NACIONAL Y EN EL
 CENTRO DE INVESTIGACIONES
 Y ESTUDIOS CIENTÍFICOS
 DE LA UNIVERSIDAD NACIONAL
 DE LA AMÉRICA LATINA
 A LOS HEREDOS DEL INSTITUTO
 DE INVESTIGACIONES Y ESTUDIOS
 CIENTÍFICOS Y CULTURALES
 DE LA UNIVERSIDAD NACIONAL
 DE LA AMÉRICA LATINA
 FONDACIÓN DE LA UNIVERSIDAD
 NACIONAL DE LA AMÉRICA
 LATINA. CENTRO CULTURAL EN
 EL PARQUE NACIONAL Y EN EL
 CENTRO DE INVESTIGACIONES Y
 ESTUDIOS CIENTÍFICOS DE LA
 UNIVERSIDAD NACIONAL DE LA
 AMÉRICA LATINA. 1961.

Nekateri so vztrepotali ob teh njegovih glasnih besedah, drugi so globoko sopli in tuhtali o usodi, ki jih čaka. Tam v kotu je mladi mož, komaj poldrugí mesec poročen, že ves večer ihtel, jokal in vzdihoval ob mislih na dom in ženo. Trije ali štirje so se stisnili in šepetaje molili. Na drugem koncu je velikan tolkel s pestjo po steni, a se ni vdala. Želel je, da bi bila preperela in bi se pod udarci odkrhnila. Rešitev, svoboda bi se jim zasmejala. Tu pa tam je še kdo bolestno zastokal, si v temi gladil krvaveče rane in božal otekline.

Oni, ki se je ves čas kregal in jezil, zakaj da niso podavili teh krvavih rabljev, je utihnil. Beseda sama mu ni mogla več pomagati. Bil je brez moči.

Janez je brez besede ukrivil hrbet, se oprl z rokama ob kolena in šepnil Poldetu: „Na! Stopi!“

Povzpел se je na Janezov hrbet, s koščeniimi prsti pa se je oklenil okenskih križev. Žejne oči so zastrmele v noč. Nebo je bilo posejano z zvezdami, med njimi je jadral čisto ozek prstan lune. Sprva ni mogel ničesar razločiti: le temne sence drevja so plavale mimo...

Vlak se je pomikal počasneje. Ni se mu mudilo.

„Naša vas!“ je kriknil.

Zagledal je domače hribovje. Na desni se je gubil na nebu strm hrib svetega Gregorja. Tam zadaj je samevala Travna gora.

Še bolj zadaj pa so se vleкли grebeni Velike gore. In tu spredaj, skoraj bi jo mogel doseči z roko, leži njegova vasica. Kakor dvignjena proti nebu se mu zdi, kipeča iznad drugih. Vsa lepa, zasajana v nočnem miru. Gnezdo sreče. Med drevjem ždijo hiše in ljudje v njih prebivajo. Ko bi jih mogel zdajle doklicati, da bi videli, kako potujejo v nočnem miru in še pes jih ne pozdravi z laježem.

„Pozdravljeni, sosedje! Zbogom, dom!“

Gledal je Polde, samo gledal... in vsrkaval nočno podobo vase.

Videl je cestico, ki bi ga med nje popeljala, znamenje ob poti, pred katerim bi obstal in se pokrižal, kakor tolikokrat, kadar se je vračal. Sleherno hišo pozna, vsako drevo. Ali se ni tam zasvetila lučka? Mar slišijo bitje njihovih src, ki pošiljajo pozdrave domači zemlji? Celo mater, se mu zdi, da vidi na pragu, kako ga pričakuje. Že steguje svoje zgarnene roke proti njemu, da bi ga objela. Dolgo se nista videla in ne stisnila na srce. In sestre, brat, sosedje...

„Polde je prišel!“ gre glas po vasi. Kje so zdaj oni, ki so materi trli srce, češ ne bo ga več!

Zdaj je tu! Doma...

„Mati! Mati! Prikažite se, da vas objamem! Odhajam. Odhajam v smrt!“ je zakričal Polde kakor brez uma v noč. „V Rog nas peljejo, v Rog... odkoder se ne vrnemo več!“

Nenadoma je od zunaj posvetilo v njegov obraz, da mu je luč vzela vid. Puškino kopito je udarilo in ga zadelo ob čelo.

„Ne boš ušel, belček prekleti!“ je zarjovel stražar.

Te besede so slišali le drugi v vozu. Poldeta je že vrgel udarec od okna, da se je zakotalil čez

druge. Podoba v hrepenečih očeh se je zdrobila...

Beseda v srcu je bila rojena. Na ustnicah je zamrla, preden jo je mogel izkričati materi in domu, ki ga je čakal.

(Iz knjige „Pij, fant, grenko pijačo!“)

(Bo še)

Mrtvi živim

Pomlad smo začutili v naše grobe,
pognal se sok je v leščevje in smreke.
Čeprav nam žica roke gnile veže,
so nekam lažje nam postale veke.

Kako smo umirali, morda že veste?
Bil je večer, zahod v krvavi peni.
Ko mesec vstal nad Rogom je za pričo,
so curki brizgnili skoz noč ognjeni.

Med resjo padali smo kakor snopi,
z rokami grebli kakor k tlom pribiti.
Ko mesec je presvetlil zadnje krošnje,
smo bili z zlatom in s krvjo obliti.

Brez sveče, križa in brez rože,
naš dom samotno je grobišče.
V nočeh, ko veter gospodari,
nas komaj zver za hip obišče.

Na jesen je zasulo listje
grobove naše, skrilo kamen,
čez nas so tekle kalne vode,
ugasnile poslednji plamen.

Mirno pričakali smo zimo,
snega nametlo je v kotlino,
prišla sta z burjo mraz in tema,
a nas ni zeblo sem v globino.

Ležali vdano smo v pusti,
počasi gnili in trohneli,
dokler vetrovi nam od juga
odeje bele niso vzeli.

A zdaj smo kot bolni od vonjev,
rasto nad nami vetrnice.
V nočeh, ki mlačne so postale,
lete čez nas selilke — ptice.

Vse vrača se nazaj v domove,
Telovo stopa že na duri,
vi boste v cerkvah pri molitvah,
le nas ne bo pri sveti uri.

Noge strohnele so v kolenih,
odgnile roke so nam v rami.
Prešlo poletje bo in jesen,
a mi še vedno bomo sami.

Ko bomo v prst se spremenili
in tla zgnojili naše hoste,
ko bomo z zemljo kakor eno,
takrat nas morda našli boste.

Z ljubeznijo nas vse zberite,
požegnajte in pokopljite,
tako bi radi počivali
med vami in pri cerkvi spali.

Karel Mauser

Posavskim junakom

Sedemdeset mladcev, junakov iz naših vasi
je zaprlo svoje oči,
je sklenilo polomljene roké,
ko strel jim predril je srce,
ko ustne zmočila je spenjena kri
sedemdesetim mladcem iz naših vasi.

Ob oknih samotnih so stale žené,
na jagode molkov so vrele solzé,

na vasi vreščala harmonika v noč,
hudič je hodil po vasi pojoč.

Vi ste umirali v temi gozdov,
kdo vam razvezal je rôke,
Kdo vam omočil ustnice,
k slovesu pripeljal otroke?

Kdo šel je z vami tiste noči
na Goro smrti in groze,
Kdo šel z ženámi jokajočimi,
ko vas so stiskali v voze?

Zemlja ob Savi, ljudje belih hiš,
ste jih pribili še vi na križ,
opljuvali njihov zastraženi grob,
šli tja kot hijen neusmiljenih trop?

Sedemdesetim mladcem iz naših vasi
je rdeča zvezda skljuvala oči,
zmetala jih kot mrhovino v grob,
požegnala s kletvijo jih za pokop.

Sedemdesetim junakom iz naših vasi,
iz vasi ob Savi...

Marjan Jakopič

Zgodovina daje mnogo dokazov, da je življenje naroda in družbe odvisno od duha skupnosti.

Nasprotniki krščanstva znajo neslogo dobro izrabiti. Napravijo zdražbo, dosežejo razdor in skupnost je premagana.

Povsod, kjer razbijejo skupnost, dosežejo svoj namen. Tudi mi smo včasih kratkovidni, da nasedemo. Večkrat nočemo videti, da prihajajo zdražbe od tistih, ki nas hočejo uničiti.

Samo v trdni skupnosti pomenimo nekaj tako tu v Argentini kakor v Severni Ameriki, Kanadi, Avstraliji in drugod. Če pa ne bomo složni, bomo kakor kapljice, ki nič ne pomenijo. Vse boste dosegli, če boste ostali trdno povezani v skupnosti.

Naj živi duhovna skupnost med vami. Bog vas živi!

Škof dr. Gregorij Rožman ob blagoslovu
slovenske kapele in prostorov v Slovenski hiši,

25. novembra 1956

Nekaj vprašanj slovenskim komunistom

Kdaj je partija obsodila Hitlerjev napad na Poljsko?

Kdaj je obsodila Hitler-Stalinovo prijateljsko pogodbo za razdelitev Poljske?

Zakaj je obsodila Francijo in Anglijo, ki sta zaradi napada na Poljsko napovedali Hitlerju vojsko?

Zakaj je ves čas, dokler sta Hitler in Stalin bila prijatelja, pridigala **pacifizem** in zmerjala zahodne demokracije in jugoslovansko vlado z imperialisti, ne da bi črhnila besedico proti Nemčiji in Sovjetski zvezi?

Zakaj je v dobi najhujšega političnega in vojaškega pritiska fašizma in nacizma na kraljevino Jugoslavijo prirejala stavke v vseh vejah industrije?

Zakaj je prav tedaj najbolj netila sovraštvo med Hrvati in Srbi?

Zakaj je začela gledati v fašizmu in nacizmu sovražnike jugoslovanskih narodov šele potem, ko je Hitler napadel Sovjetsko zvezo?

Koliko komunistov so pobili „klerofašisti“ v Ljubljani in na deželi v času pred začetkom njene „narodnoosvobodilnega“ boja, da so opravičili njene atenta-

te proti njihovim voditeljem?

Ali je res ali ne, da je „izdajalec“ ban Natlačen ob prihodu Nemcev in Italijanov **dal izpustiti iz ječ vse komuniste**, ki so bili v njih zaprti?

Koliko italijanskih in nemških uradnikov, višjih in nižjih oficirjev in navadnih vojakov je partija pobila v Ljubljani, kjer je ubila 49 slovenskih vodilnih mož?

Koliko Italijanov in Nemcev je padlo v Sloveniji v času „narodnoosvobodilnega“ boja in koliko Slovencev je v tistem času izgubilo življenje po zaslugi partizanske vojske?

Koliko komunistov so Italijani ubili kot talce in **koliko** so ta čas ubili **nekomunistov**, zlasti pa **protikomunistov**?

Koliko slovenskih hiš, vasi in trgov je partizanska vojska obvarovala iz zraka ali z zemlje?

Koliko hiš in gospodarskih poslopij je partizanska vojska obvarovala pred požigom?

Koliko slovenskih ljudi je obvarovala pred koncentracijskim taboriščem?

Koliko talcev in internirancev je rešila smrti?

Zakaj se v nobeni drugi zase-

deni deželi ni našlo toliko „izdajalcev“ in „kolaboracionistov“ kakor v deželah, kjer je vodila „narodnoosvobodilno“ vojsko partija?

Kdo je izdal v Ljubljani Šerčerja?

Zakaj so Italijani Šerčerja, ki ni bil komunist, ubili, Dakija in druge komuniste pa izpustili?

Zakaj v nobeni drugi deželi ni bilo toliko mrtvih in tolikšnega gospodarskega uničenja kakor v deželah, kjer je branila narodno imetje in življenje „narodnoosvobodilna“ vojska?

Kdo je izdal Nemcem borce prvega Pohorskega bataljona, da so padli vsi do zadnjega?

Kdo je ubil bivšega slovenskega komandanta partizanskih čet Staneta Rozmana in nato objavil, da se je Stane smrtno ponesrečil pri preizkušanju orožja?

Kam je izginilo 11.000 slovenskih protikomunističnih borcev, domobrancev in četnikov, ki so se po vojski umaknili iz Slovenije v Avstrijo in so jih Angleži zahrbtno izročili Titovim partizanom?

Kdaj je partija objavila slovenskemu narodu ta nadvse važni zgodovinski dogodek?

Kaj se je po izročitvi zgodilo z domobranci in četniki?

Kam je izginilo kakih 2.000 domobrancev iz novomeškega ozemlja, ki se niso utegnili umakniti k Angležem?

Če so domobranci in četniki

bili zločinci, zakaj jih niso javno sodili?

Če niso bili zločinci, zakaj jih je partija brez sodbe po nečloveškem mučenju tajno pobila?

Če jih je pobila v imenu naroda, čemu do sedaj ni obvestila naroda o tej svoji veliki zaslugi zanj?

Čemu o tem molče vsi zgodovinski učbeniki, ki jih je spisal dr. Metod Mikuž in drugi uradni „zgodovinarji“?

Če je odgovorna za ta pokol partija kot celota, to je njeno vodstvo, kako se more ljudstvu predstavljati kot nosivka novega sveta pravice in človečnosti? Kako si upa ponujati amnestijo „vojnim zločincem“, ki so ušli njenemu krvoločnemu povojnemu divjanju?

Kdaj, katerega leta, meseca in dneva je partija za časa „narodnoosvobodilnega“ boja objavila, da je glavni namen tega boja vzpostavitev komunistične diktature?

Kdaj je slovenskemu ljudstvu objavila, da se njena „narodnoosvobodilna“ vojska bori za to, da se po zmagi nad okupatorjem in domačimi izdajalci kmetom od vzame zemlja, da se jim nafože neznosni davki, da se jim onemogoči dobavljanje poljedelskih strojev, da se zaslužnjijo na račun državnih lenuharic — zadržug?

Kdaj je objavila, da bo zatrla vse stranke, zasegla vso državno in zasebno imovino, podržavila

vse šole in zavode, zatrla vse nekomunistične organizacije, odpravila svobodne volitve?

Kdaj je slovenskemu ljudstvu objavila, da se bori za to, da bo lahko po zmagi zaplenila Cerkvi vse premoženje, preprečila vse dohodke, odvzela vse šole, prepo-vedala v šolah verski pouk in uvedla obvezno učenje marksistične veroizpovedi, da bo vlačila duhovščino pred ljudska sodišča, jo blatila po radiu in časopisih, v šolah in knjigah, v kinu in televiziji, ne da bi ji dala možnost za obrambo z enakimi sredstvi?

Kdaj, katerega leta, meseca in dne je povedala slovenskemu ljudstvu, da bo odpravila božič in spremenila ta najljubši slovenski in krščanski praznik v navaden delovni dan?

Če zdaj sama jasno priznava, da je glavni in končni cilj „narodnoosvobodilnega boja bila komunistična revolucija, da je torej geslo: „smrt fašizmu, svobodo narodu“ pomenilo: „smrt domačemu razrednemu sovražniku, svobodo Stalinovemu boljševizmu“, zakaj še vedno obtožuje protikomunistične borce, da so se borili **proti narodu za fašizem**, ko je vendar iz samih komunističnih izjav razvidno, da so se borili le proti partiji in njeni revoluciji za narod in za ohranitev lastnega življenja?

Če so bili slovenski protikomunistični borci zvesti hlapci okupatorja, zakaj jim ta nikoli ni

dovolil enotnega lastnega poveljništva?

Zakaj jim nikoli ni dal v roke težkega orožja?

Zakaj je natančno vodil račune za vsako puško, za vsak naboj, ki jim ga je izročil, in so mu morali dajati obračun za vsak izstrelek?

Zakaj je medtem pošiljal partizanski vojski **cele vagone lahkega in težkega orožja in municije?**

Zakaj ob kapitulaciji italijanska vojska ni izročila svojega orožja Vaškim stražam, ki so bile vendar številnejše kakor partizani, ampak ga je rajši izročila partizanom in se celó zvezala z njimi v borbi proti Vaškim stražam?

Če danes vsi jugoslovanski politični voditelji soglasno javno izražajo svoje zadovoljstvo nad razbitjem in razkosanjem bivše kraljevine Jugoslavije, če soglasno izjavljajo, da je bila to gnila reakcionarna buržujška država, v kateri je bila partija kruto preganjana in tako rekoč zatrta, ali s tem ne priznavajo, da so se **cilji fašizma in nacizma glede razbitja Jugoslavije popolnoma skladali s cilji partije?**

Če so imeli oboji isti namen, ali niso bili potem **zavezniki** pri razbijanju stare Jugoslavije?

Če dan beograjskega puča, ki je zapečatil usodo stare Jugoslavije, ni bil **dan odrešitve KP**, dan zmage partije, zakaj potem partija obhaja ta dan kot državni praznik?

Če okupator ni bil dobrodošel in nujno potreben zaveznik partije, čemu je potem začela svojo revolucijo prav za časa revolucije?

Če je bila zmožna brez pomoči okupatorja izvesti svojo revolucijo, zakaj je ni izvedla že prej?

Kako je mogoče, da je partija že konec maja in v juniju pobila urhovsko posadko, vrnjeno od Angležev z drugimi domobranci, pa je šele jeseni 1945 „slučajno“ odkrila grobove žrtev urhovske belogardistične postojanke?

Zakaj je čakala toliko časa, ko je bilo vendar nujno odkopati trupla, dokler so bila manj strohnjena in lažje prepoznavna?

Čemu je takoj nehala z odkopavanjem trupel, kakor hitro so prišli v Ljubljano člani angleškega parlamenta?

Čemu je dala odkopavati trupla, ki so bila res trupla komunističnih terencev in v napadu na belogardistično postojanko padlih partizanov, domačinom, večino trupel pa, ki so bila skrita v okolici sv. Urha, nemškim vojnim

ujetnikom, katere je nato pomorila?

Kako si upa pohabljena trupla, ki jih je „odkrila“ v okolici sv. Urha in ki jih ni bilo mogoče prepoznati, čigava so, enostavno pripisovati belogardistom?

V čigavem imenu je partija črtala vso vojno odškodnino, ki jo je dolgovala Jugoslaviji komunistična Bolgarija in Madžarska, ki sta v vojski neprimerno manj trpeli kakor Jugoslavija, medtem ko je svojim državljanom plenila premoženje v imenu vseh potreb?

V čigavem imenu je v Albaniji zgradila zastonj nad 100 km železniške proge, Slovenija pa je morala čakati zaman več kot 20 let, da se ji zgradi proga Ljubljana-Koper, dolga komaj 35 km? Itd. Itd.

Na ta in na sto drugih važnih vprašanj, mimo katerih ne more nobena resna zgodovina jugoslovanskih narodov, slovenski narod še vedno zastonj čaka odgovora.

(Iz knjige „Pravi obraz
Osvobodilne fronte,“ I.)

Silno moramo po Mariji Pomagaj prositi Boga, da ne dopusti, da bi se mladina pogubila. Drugega sredstva nimamo.

Marija Pomagaj, ali ne veš, kako te je slovenska mladina sprejemala, ko si prišla v Ljubljano na evharistični kongres? Ti, ki si peklenski kači glavo strla, ali boš pustila, da bo satan vse uničil, vse razrušil, kar smo pozidali?

Škof dr. Gregorij Rožman

Čenstohova - luč na gori

Vsako leto poroma v Čenstohovsko Marijino svetišče okrog 4 milijone Poljakov. Čenstohova pa ni samo najbolj češčeno svetišče na Poljskem, ampak je tudi simbol poljske narodne edinstnosti. Svetišče je zgrajeno severno od mesta Krakov na 400 metrov visokem griču Jasna gora; je luč na gori.

Krščansko življenje in velika poljska zgodovinska dogajanja se pričenjajo in rešujejo v Čenstohovi predvsem v 17. stoletju. Leta 1648 je v Varšavi umirala kraljica. V najhujši zimi, pravi izročilo, so njene dvorjanke poromale v Čenstohovo. Ko so izčrpane in izmučene prispale v Čenstohovo in prosile pred Marijino podobo za kraljičino zdravje, je ta ozdravela.

Leta 1655 so vdrle na Poljsko z ene strani švedske čete, z druge Rusija. Vzdržalo je samo eno oporišče: grič, na katerem sta svetišče in samostan na Jasni gori. Oblegani Poljaki, ki jih je vodil pavlinski prior Avguštin Kordecki, so tam zdesetkani in na koncu s svojimi močmi vzdržali, dokler v ostali Poljski niso nastopili proti vdiralcem.

Srce tega velikega državljanskega in verskega poguma je častitljiva podoba Črne Matere božje, ki jo hranijo v svetišču od

l. 1382 dalje; je darilo vojvode v Opolah (Opole so mesto ob Odri v Gornji Šleziji na Poljskem) Ladislava pavlinskim menihom samostana v Čenstohovi; gre za izredno lepo Marijo z nežnim, otožnim obličjem, z Jezusom v naročju; je bizantinska podoba iz osmega stoletja. Na desnem Marijinem licu se vidijo udarci s sulico, ki so jih ji zadali tolovaji l. 1430.

Ime Poljska pomeni v poljskem jeziku polje Lakov, to je slovanškega rodu Lehitov, ki so se naselili vzdolž reke Visle. Antična legenda pripoveduje, da je knez Leh ustanovil prvo mesto poljskega kraljestva Gnjezno. Za njegov simbol je izbral orla, ker je na kraju, kjer se je naselil, našel orlovsko gnezdo. Orel pa je poslej stoletja blestel na poljskih zastavah.

Resnična zgodovina Poljske pa prične s krščanstvom. Po tradiciji naj bi prevzem krščanstva povzročil čudežen dogodek. Leta 913 je vladal Poljsko knez Ziemomyl iz dinastije Pjast. Imel je slepega sina, ki mu je bilo ime Mješko. Ko je odrasel, je med slovesnostjo vpeljavanja mladih v vojsko nenadoma spregledal. Dogodek so označili kot preroško napoved. Dejansko se je zgodilo, da je po prevzemu poljskega pre-

Čenstohovska Marija

stola Mješko poročil hčerko češkega kralja Boleslava I., Dubravko, ki je bila katoličanka. Z ljubeznijo in modrostjo je pridobila za krščansko Cerkev tudi Mješka. Ta se je dal leta 966. krstiti. Spomin na to so na Poljskem praznovali leta 1966, ko so slavili tisočletnico poljskega krščanstva. Po Mješkovem krstu je takratni papež Janez 13. poslal na Poljsko misijonarje in škofe. Prva poljska škofija je bila Poznan. Ustanovljena je bila l. 968. Še pred letom 1000 je bila ustanovljena tudi škofija v Gnjeznu.

Leta 973 je Poljska padla pod oblast svetega rimskega cesar-

stva nemške narodnosti, ki mu je vladal nemški cesar. L. 986 je Mješko simbolično poklonil Poljsko papežu. Po Mješkovi smrti je zasedel prestol njegov sin Boleslav I. Hrabri. Iz njegove dobe omenimo delovanje svetega Adalberta na Poljskem. Sv. Adalberta so mučili in ubili poganski Bo-

rusi.

Z Boleslavom I. pričenja doba poljskih junaštev. L. 1000 je Boleslav prejel od nemškega cesarja Otona III., ki je prišel na Poljsko počastit relikvijskega mučenca sv. Adalberta, naslov kralj. Ta obisk je pomenil važno politično priznanje za nastajajoči pričetek enotnosti poljskega naroda. Oton III. je podaril Boleslavu I. relikvijo svetega križa kot znamenje duhovne povezanosti in dragocen meč kot znamenje politične povezanosti. Boleslav I. je utrdil poljsko kraljestvo z osvajanjem Češke in Moravske. Oton III. je odlikoval Boleslava z naslovom „zaščitnik vseh Slovanov“ in mu zaupal poslanstvo, naj spreobrne pogane na Vzhodu in ščiti krščanske narode. Pripovedujejo, da je v svojih bitkah Boleslav uporabljal meč, ki mu ga je daroval cesar Oton III. Ker je nekoč z njim čudežno odprl prehod med četami Rutencev, so meč imenovali Szezerbiec — prehod. V spomin na ta dogodek hranijo meč v kraljevski zakladnici v Krakovu.

Od 11. stoletja dalje je bila Poljska postavljena v središče

Evrope. Bila je branik krščanstva. Leta 1079 je dobila svojega drugega mučenca krakovskega škofa Stanislava. Letos 1979 na Poljskem slavijo devetstoletnico tega dogodka. Stoletja Poljska ni imela miru na vzhodu zaradi tatarskih vpadov in ruskih vdorov, na jugu so ji pa neprestano grozili Turki. Pri tem moramo omeniti nastop poljskega kralja Jana III. Sobieskega, ki je l. 1638 osvobodil Dunaj pred obleganjem Turkov.

Ko je odbil vdor Švedov, je l. 1656 poljski kralj Kazimir izvršil slovesno prisego posvetitve Poljske Čenstohovski Materi božji. V vseh odločilnih trenutkih svoje zgodovine se je poljski narod stalno obračal k Mariji. Zanimivo je, da je najstarejši poljski spis posvečen Mariji.

V novejši dobi v 19. stol. je bila poljska samostojnost zatrta od Rusije in Avstrije. S svojimi pesniki, pisatelji in rodoljubi je Poljska ustvarila velike umetniške zaklade, katerih narodne in verske vrednote se spajajo v en sam krik po svobodi in neodvisnosti. Zlasti je slovita Mickiewiczeva (1798-1855) pesnitev Pan Tadeusz (Gospod Tadej), posvečena brezmadežni Devici, ki so jo povzdignili v narodni junjaški ep. Največji poljski romanopisec Henrik Sienkiewicz je v svojih romanih „Potop“ in „Z ognjem in mečem“ pripovedoval zgodovino obrambe Čenstohove v 13. stoletju.

V vrsti tragedij, ki jih je doživljal poljski narod v zgodovini, omenimo samo poslednji dve iz našega stoletja.

L. 1939 sta si Hitler in Stalin razdelila Poljsko. Mučen in pobit od Rusov in nemških nacistov, se je poljski narod še enkrat zaupal varstvu Čenstohovske Matere božje. Predno so ustrelili pesnika Baszynskega, je ta l. 1939 prosil Čenstohovsko Devico: „Ti, ki si kakor gozd šepetanja nosila duh te zemlje zaprt v bojno opremo, vodi nočne poti svojih pravnukov, da bomo znali molče umreti! Ti, ki si v dva razdelila svoje srce, veliko kakor morje, v sina zemlje in v sina neba, o nauči naše matere, da bodo znale trpeti!“

Po drugi svetovni vojni je Poljska l. 1948 padla pod komunistično diktaturo; prišlo je do novih strahotnih preizkušenj za njeno vero in njene domovinske vrednote. V strnjjenosti, ki jo je podelilo obnovljeno češčenje zaščitnice Poljske, ki je branik vere in simbol naroda, bo narod ostal zvest svoji slavni zgodovini.

Poljski primas kardinal Štefan Wyszynski je l. 1946 posvetil Poljsko Materi božji; l. 1956 pa je obnovil prisego kralja Kazimira in pričel z romanjem podobe Čenstohovske Matere božje po vsej Poljski v pripravo na proslavo 1000 letnice poljskega krščanstva, ki se je pričelo z Mješkovim krstom l. 966, in v prosla-

vo 600 letnice Čenstohove, ki jo bodo slavili l. 1982.

Medtem je po božji volji prispepel s Poljske na papeški prestol v Rim krakovski nadškof kardinal Wojtyła, papež Janez Pavel II. Tudi on je vnet častilec Čenstohovske Matere božje, saj je bil komaj en mesec pred izvolitvijo za papeža še na romanju pri Njej. Veseli se, Mati Poljske, je

dejal ob njegovi izvolitvi poljski primas kardinal Wyszynski, dala si Cerкви najboljšega sina, ki se je odlikoval med tolikimi bitkami in tolikim trpljenjem.

Sin Čenstohove je postal vesoljni vodnik katoliške Cerkvje. Čenstohova pa je postala nova luč na gori. Poslej ne sveti samo Poljski, ampak vsemu svetu.

Roman Rus

Prvikrat v Čenstohovi

Velikonočno soboto l. 1929. sem hodil po krakovskih ulicah in mislil na sončne in tople praznike, ki so pri nas doma, tam daleč, daleč... Prav živo sem videl, kako so tedaj mama v Loki pregrnili gnjat, pirhe, kolač in hren, velikonočni žegen, in ga dali dekli, da ga ponese k sv. Jakobu. Človek si v tujini vse bolj živo predstavlja domače kraje in vse bolj čuti njihovo lepoto, kakor pa doma. Bil sem z dušo prav gotovo drugje kakor pa v Krakovu in sem le mislil, kako bi najlepše preživel praznike. Taval sem ravno nekje v bližini Wawela, kraljevskega gradu, ko se oglasi veliki Zygmundov zvon, največji zvon na Poljskem, vlit iz bronaveč kot tisoč topov, vzeti sovražnikom. Samo nekajkrat na leto se oglasi „Zygmund“, ob največjih svečanostih. In tako je tudi tisto velikonočno soboto na-

znanil praznike. Ves Krakov, to starodavno mesto zidov in palač, je odmeval v njegovem donenju in vabil k Vstajenju. Tedaj pa mi je prišla sveža misel v glavo: V Čenstohovo grem in pri Mariji na Jasni hočem preživeti prvo svojo Veliko noč na Poljskem! Takoj sem sedel na vlak in v spremstvu „Zygmunda“ sem se odpeljal v Čenstohovo.

Nimam prostora, da bi opisoval mesto Čenstohovo, ki ni ravno najlepše, kajti v večini so tam poljski židje, v celoti pa ima mesto značaj obmejnih ruskih mest, kar ne dela najboljšega vtisa. Vse čistejše so Katovice, ki so bile pred vojno pod Nemčijo in so v vsem zapadno mesto dočim je Sosnowiec preko reke, ki je bil že na Ruskem, po značaju podoben Čenstohovi. Toda dosti o tem. Odpravil sem se takoj proti Jasni gori, ki je samo ne-

kaj malega izven mesta na majhnem gričku, utrjenem kakor največja trdnjava. Pot so mi kazale trume romarjev, ki so se stekale v posameznih skupinah od vseh strani, prihajajoč peš in pojoč romarske pesmi. Spredaj je nesel romar križ, vsi drugi pa so stopali za njim odkriti in peli, peli, peli, tako morda že ves dan in še več... Tam so še resnična romanja, ko romarji hodijo dneve in dneve, da pridejo k Mariji, svoji zaščitnici in Kraljici Poljske...

Vzel sem sobo v romarskih hišah pred samostanom, ker je bila že precej pozno zvečer. Samostan si bom ogledal jutri. Ko sem vstal, sem stopil proti samostanu. Po širokih stopnicah sem prišel do prvih veličastnih vrat, ki so jih knezi Lubomirski postavili za varstvo Marije. Toda tu še ni vhoda na dvorišče. Iti moram še skozi drug prostor, preko katerega gre pot po nekdanjem obzidju, in še skozi tretja vrata, da pridem do dvorišča pred cerkvijo. Skozi nove oboke stopim v veliko rokokojsko cerkev, ki še ni pravo svetišče čudodelne podobe, temveč — kot pri nas na Brezjah — prizidana velika cerkev, ki sprejema vernike k slavnostnim mašam. In tu sem bil pri vstajenju in sem poslušal pridigo, ki ni govorila samo o Vstajenju Gospodovem, temveč prav tako o vstajenju poljskega naroda, kar se da še toliko hitreje vplesti v cerkveni govor, ker se polj-

ski pravi „osvobojenje“ „odmartwychwstanie“, t. j. „od mrtvih vstajenje“, kar se lahko po analogiji prenese tudi na svetne predmete, najrajši pa na narod, ki je pri Poljakihi od nekdanj nekaj božanskega. Kakor je bila pridiga mojstrsko delo, me je vendar prav to narodno primerjanje pustilo nekoliko hladnega, ali vsaj zdelo se mi je neokusno. Vstajenje, le-to kot pri nas, pa je šlo samo iz cerkve in okoli nje, kajti glavno vstajenje je bilo že prejšnji dan.

Po velikonočnem obredu pa sem stopil v temno kapelico, kjer je čudodelna podoba Čenstohovske Marije, o kateri pravijo, da jo je slikal sv. Luka (je bizantinskega izvora) in jo je prenesel opolski knez v srednjem veku v ta kraj iz boja proti Tatarom, ki so podobo ranili. Konji, ki so vozili podobo, se niso premaknili z mesta, kar so smatrali za dokaz, da hoče podoba biti tu na Jasni gori, kjer je bila že majhnna lesena cerkvica. Pozneje je ta knez poklical iz Ogrskega menihe-pavlince, ki še danes oskrbujejo samostan, in poljski kralji so darovali samostanu velike darove ter ga zazidali v trdnjavo, ki je niso mogli premagati niti Švedi. Znana je borba meniha Kordeckega proti Švedom (iz Sienkiewiczzevega romana „Potop“), ki je čudežno z Marijino pomočjo rešil Jasno goro in ima sedaj na dvorišču velik spomenik. Od tedaj so Poljaki Marijo z Jasne

gore še posebej vzljubili ter jo obdali z vsemi častmi in ljubeznijo in ji nadeli ime „Kraljica poljske krone“. Pa jo tudi ljubijo kot svojo Kraljico. Ko stopiš v njeno kapelico, te prevzame mističen mrak ter razkošje zlatih darov, obeskov, ki vise vsepovsod po kapelici. Oltar sam je zamrežen z visoko železno mrežo, slika pa zastrta z zaveso. Šele pri sviranju slavnostne fanfare s stranškega kora se zavesa veličastno dvigne ter moremo videti čudodelno podobo, vso pokrito z zlatom in srebrom, s krono, v kateri se blešče kot grah veliki in dragoceni biseri in vsakovrstni dragi kamni. In tedaj padajo pobožni Poljaki z obrazom in z vsem telesom v podobi križa na tla ter vso sveto mašo premolijo v največji ponižnosti pred podobo, ne da bi dvignili obraz z zemlje. Take pobožnosti še nisem

videl: saj leže po tleh kot novomašnik pred svojim Bogom, ko sprejema posvečenje in odmira svetu v največji vdanosti Bogu, tu pa Mariji, Kraljici Poljske. Po bogoslužju se zopet ob fanfarah spusti zavesa čez podobo in v kapelici ostane samo še mističen vonj pričujočnosti božje Matere, ki deli milosti in utehe razboljenemu srcu.

Kdor ni videl Poljaka pri Čenstohovski Mariji, ta ni videl poljske privezanosti na katoliško Cerkev in njegove ljubezni do Marije Čenstohovske, ki jo je kronal in h kateri se zateka v vseh težavah.

Upajmo, da bo Marija z Jasne gore tudi sedaj oblažila žalostno usodo svojega naroda in ga pripeljala zopet vsega pred svoje obličje, pred katerim sem jaz svoj čas preživel tako lepe velikonočne praznike v tujini.

Tine Debeljak

Osnovno, kar potrebujemo za skupno življenje ljudi, mora biti medsebojno zaupanje. Ne prijateljstva in ne zakonske zveze si ne moremo predstavljati brez zaupanja. Celo ljubezen v človeškem sožitju ni tako pomembna kakor zaupanje; lahko bi rekli, da se tišta osrečujoča ljubezen more pokazati le tedaj, če temelji na zaupanju.

Max Picard

Na vse, s čimer se srečujemo v življenju, lahko gledamo z dveh strani. Tudi na težave. Lahko stokamo, malobesedno klonemo, vijemo roke, zavijamo z očmi, zgubimo pogum in obupamo. Lahko se pa tudi ponosno vzravnamo, se težavi postavimo po robu in rečemo: „Naka, ne dam se!“ Tedaj nam težava da poguma in moči. Težavam je treba kljubovati, se spoprijeti z njimi in ne izgubiti poguma.

Emil Meier

Človek razuma

Kaj je, kar odjemlje človeku pestrost in čar
in okus velike pustolovščine in neposrednost in vzgon?
Kako tesno je znotraj tvojih obrazcev, tvojih pojmov in sodb,
ki so zgoščena substanca — a substanca, ki je obenem vsa bedna.
Ne vnašaj vame dvomov v silo misli, ker nam je vsem tako potrebna.
Vse človeške poti vodijo k misli.

Človek volje

Trenutek volje je brezbarven in težak kot udarec bata,
kdaj pa kdaj tudi zareže kot bič;
hip, ki navadno ne nadleguje vsakogar, zgolj mene;
ne izzori kot sladek sadež na drevesu čustva,
ne rodi ga misel,
je samo bližnjica k cilju;
kadar pa pride, si ga moram zadeti,
— o, kolikokrat se zgodi tako —
tedaj ni prostora ne za srce ne za misel,
samo tisti hip je, ki zgrmi name kot križ.

Človek emocije

Nič te ne utruja ljubezen, ki te nenehno zagrinja,
— pač napaka vseh navdušencev, kar precej privlačna, a površna
napaka —
ne začutiš praznine, kadar se ljubezen iztroši?
Od srca do srca — praznina;
vanjo stopaš zlagoma,
da se pogled privadi na barvo, uho na ritem.
Ljubi tako, da se ugrezneš do dna in pronikneš do volje,
kjer ne boš čutil, ne kako bega srce,
ne kako ubijajoče preverja misel.

Prevedla Zora Tavčar

v družini

NARODNOSTNA VZGOJA

Naš slovenski narod, to lahko mirno trdimo z vso iskrenostjo in upravičenostjo, je od božje previdnosti prejel še posebej veliko čudovitih talentov — ne po svoji zaslugi —, ampak po čisto posebnih zgodovinskih okoliščinah, ki jih je dopuščala božja previdnost.

Po izpovedi nešteti turistov, ki z vseh delov sveta prihajajo tudi v Slovenijo, je to ena najlepših dežel na svetu. In psihologija nas uči, kako zelo že sama lepota narave bogati duha njenih prebivalcev, pogloblja njih smisel za duhovne lepote, za kulturno življenje in ustvarjanje.

Skoro gotovo ni naroda na zemlji, ki bi v svoji zgodovini toliko trpel, kot je trpel naš narod skozi celo tisočletje tam od germanskega nasilja ter strahotno krvoločnih in uničevalnih turških vpadov in ropov preko zatiranja s strani večjih narodov, ki ga je moral naš narod prenašati stoletja, pa do trpljenja v novejših časih, ki smo ga

doživeli mi sami. In življenje uči, da pogum v trpljenju najbolj plemeniti in bogati duha in srce. In naš narod je bil vedno junak v svojem trpljenju. Zato je prav zaradi svojega trpljenja toliko bolj duhovno rasel in bogatel.

Slovenski narod je imel v svoji zgodovini izredne duhovne voditelje — škofe, ki so se odlikovali po svoji veliki ljubezni do našega naroda in po svoji svetniški predanosti Bogu. Ti naši vodniki so skupaj s svojimi duhovniki kot malokje garali za dobro našega ljudstva, ga tolažili, vzgajali, izobraževali in ga celo gospodarsko reševali.

Škof Slomšek je župnišča spremenil v prve slovenske šole. Za splošno izobrazbo ljudstva je ustanovil Mohorjevo družbo, ki je leto za letom dajala slovenskemu narodu po več stotisoč knjig in tako omogočala tudi v najbolj osamljenih samotnih gorskih domovih lepe, bogate domače knjižnice. Zato je slovenski narod že v začetku tega stoletja — in to

pod Avstrijo, ki je zatirala naš narod in njegovo kulturno življenje, bil znan kot narod, ki je največ bral na svetu in je spadal med najbolj kulturne narode sveta. Saj je bil procent nepismenih Slovencev eden najnižjih v Evropi in na svetu.

Duhovniki so skupaj z laiki vsepovsod ustanavljali odlične pevske zборе. Zato so bile na Slovenskem nedeljske službe božje in razne prireditve prave slovesne manifestacije vere in kulture. Ob večerih pa so duhovniki skupaj s katoliškimi laiki imeli sestanke in predavanja za mlado in staro in so posebej še mladino izobraževali v najrazličnejših kulturnih, socialnih, celo v gospodarskih vprašanjih. Po vsej Sloveniji so delovale igralske skupine, ki so ob nedeljskih popoldnevih prirejale za naše ljudstvo dobro pripravljene kulturne prireditve. Ni bilo redko, da so celo podeželske igralske družine predvajale na svojih odrih iste igre, kot jih je prikazovalo poklicno gledališče v Ljubljani in v Mariboru. Škof Jeglič je zgradil prvo veličastno slovensko gimnazijo in oskrbel prve slovenske učne knjige za vse predmete srednje šole.

Davčni vijak je pod Avstrijo tako pritiskal na naše ljudi, da kljub vsej svoji izredni delavnosti in varčevanju gospodarsko često niso vzdržali in tako so šle na dražbo premnoge slovenske kmetije posebej še na Štajer-

skem in so jih redno kupovali le Nemci. Duhovnik dr. Krek je zato posebej še s pomočjo duhovnikov prepredel Slovenijo z zadrugami in posojilnicami, ki so tudi gospodarsko reševale naše ljudi. Duhovnika dr. Krek in dr. Korošec sta z izrednim pogumom politično reševala naš narod in končno tudi dosegla njegovo svobodo z ustanovitvijo Jugoslavije.

Ves ta večstoletni križev pot slovenskega ljudstva, njegova tesna povezanost z Bogom, njegova ljubezen do duhovnih in kulturnih vrednot, njegova težka gospodarska borba in silna delavnost so duhovno toliko bolj bogatile naš narod. Duhovno bogat človek pa je preprost, je iskren, je zvest, je pogumen, delaven in odločen, a vendar tudi ves dober. Se rad žrtvuje za druge, je poln razumevanja in sočutja; je človek z globokim čutom odgovornosti in dolžnosti tudi v majhnih stvareh.

Prav zaradi bogastva in lepote svojega duha in srca so Slovenci tudi po prihodu v svojo novo domovino pokazali značilnosti te slovenske narave, so pokazali tip človeka, ki zna zaupno moliti kot otrok, pa tudi pogumno garati kot mogočnjak; ki zna biti discipliniran, požrtvovalen, vesten pri delu in svojih dolžnosti, pa je vendar ves skromen in tih; ki vzdržuje in bere veliko najrazličnejših kulturnih in verskih revij ter listov, pa doslej ni imel časa za puhle zabave. Slovenci so v

novi domovini pokazali tip človeka, ki je prišel sem brez vsakega imetja, ki je bil zapuščen kot berač na cesti, pa je vendar iz nič ustvaril za svoje otroke čudovito šolstvo; so pokazali tip človeka, ki da zelo malo na lišpanje sebe, a je z največjimi žrtvami že v prvih letih po prihodu sem z nedoumljivo ljubeznijo sezidal toliko lepih domov svojim družinam in naši skupnosti; tip človeka, ki je tako premišljeno in preračunano gledal v svojo gospodarsko bodočnost, pa je vendar ostal ves pošten in tudi v svoji notranjosti ves predan zakladom duha. Zato se naš človek posebej še odlikuje po svojem lepem in zvestem družinskem ter globokem verskem življenju.

Naše poslanstvo v svetu je prav zaradi teh odlik in značilnosti slovenskega človeka toliko lepše in večje. Kot vsak narod, moramo posebej še mi ohraniti te svoje vrednote, svoje značilnosti, z njimi moramo sodelovati in jih še poglobiti zaradi nas samih, zaradi dobra naše mladine, pa tudi iz ljubezni do naroda, do domovine, v kateri živimo. Le če ohranimo zvestobo svojim vrednotam in značilnostim, bomo imeli pravico, da se ohranimo kot posebna narodna skupnost, ki vrši veliko kulturno poslanstvo v naši novi domovini med tukajšnjim ljudstvom.

To ljudstvo je dobro, nadarjeno in živahno, a je v svoji preteklosti le malo trpelo, je živelo v

miru in razkošju ter brez svoje krivde ni prejemale toliko duhovne opore in vzgoje kot mi. Zato je pri tem ljudstvu manj smisla za resnobno delavnost in disciplino, manj čuta odgovornosti za vsakdanje dolžnosti, manj smisla za skromnost, za duhovne in verske vrednote, veliko pa je hlastanja po vseh vrstah razkošja in zabav. V takih okolnostih pa se more posebej še danes moralno pokvariti in zaiti tudi najboljši človek. Zato moremo brez naše zasluge nuditi temu ljudstvu mnogo in bi mu tudi morali nuditi mnogo že iz hvaležnosti in ljubezni do njega.

Če bi se pa izneverili vrednotam, ki so nas reševale in bogatile v naši preteklosti, ki so nam toliko pomagale, da so slovensko skupnost mnogi spoštovali in občudovali tudi v novi domovini, kako silno bi s tem oškodovali in duhovno osiromašili sebe, posebej še našo mladino, a tudi oškodovali ljudstvo, med katerim živimo! Kako bi v tem primeru še mogli pričakovati, da nas naša mladina spoštuje, da nam sledi in z nami sodeluje. Kako bi še mogli pričakovati, da naša mladina še ostane zvesta slovenstvu, če bi ji to ne nudilo več, kot ji nudi družba, ki jo obdaja?

Kako bi si morali pogosto in resnobno izprašati vest, kako je z nami v tem pogledu? Kako je z našo zvestobo vrednotam in odlikam, ki smo jih prinesli s seboj, ki so bile brez našega zaslu-

ženja velik dar božji, dar naše zgodovine in domovine? Ali se še ohranja med nami lepota in toplota družinske povezanosti? Ali se starši zares iskreno posvečajo celotni vzgoji svojih otrok, ali se zares trudijo, da si pridobijo potrebno poznanje raznih mladinskih in vzgojnih problemov našega časa in naše mladine, ki se brez svoje krivde čisto zgublja v nezdravem okolju? Se razgovarjamo zaupno z njo o njenih težavah, ji nudimo v domači knjižnici primerne knjige in revije za potrebni pouk in zdrav zabavo? Ali jih zares beremo in študiramo mi sami in z nami naša mladina? Ali razmišljamo kritično tudi o naših mnogih prireditvah? Ali te po svojem številu, po svojem trajanju često ves dan po svoji vsebini zares ohranjajo in utrjujejo ali morda rahljajo ali celo razbijajo družinsko povezanost? Ali poglobljajo duhovno življenje naše mladine, jo

zares pripravljajo in posrečeno uvajajo v njeno bodoče življenje? Ali naše prireditve prebujajo v starejših ljudeh čut odgovornosti za našo mladino?

Ali se trudimo, da naša mladina obvlada naš jezik? Saj bo le tako mogla in hotela ohranjati stik z našo kulturo, z našimi organizacijami, z našo skupnostjo; le tako se bo mogla ogreti za naše vrednote, le tako jih bo mogla razvijati in utrjevati v sebi in le tako bo tudi sposobna te zaklade posredovati — čeprav nevede in nehote — tudi drugim mladim ljudem v naši domovini. In le tako bo naša mladina zares sama od sebe čutila v sebi dovolj nagibov in razlogov, da bo ponosna na svoje slovenstvo in bo sama od sebe in z veselim ponosom ostala zvesta slovenski skupnosti.

Rudolf Hanželič
(Družinska vzgoja II.,
Buenos Aires, 1979)

VEČ ZAUPANJA

Zaupanje je kakor nočno nebo: nikoli ni tako temno, da ne bi odkrili kakšne zvezde.
(Feuillet)

Nena O' Neill in George O' Neill, ki sta napisala knjigo o odprtem zakonu, ugotavljata, da večina modernih knjig o zakonskem življenju sploh ne govori o zaupanju; po njunem mnenju

zato ne, ker ozračje pri dosedanjih zakonih sploh ni ugodno za medsebojno zaupanje; zato se pisatelji navadno zadovoljujejo z navodili, kako bi se razpoke v zakonski slogi zalepile.

Zaupanje je neobhodni temelj vsakega pravega, srečnega zakonskega sožitja. Kjer ni zaupanja, tudi ljubezen slej ko prej shira;

in obratno nobena še tako vroča ljubezen ne more zaupanja dati in nadomestiti. Zaupanje je kot krepost človekovega značaja samosvoja prvina, ki je ne moremo z nobeno drugo nadomestiti.

Zaupanje je osebna izkaznica (identičnosti), da smo še vedno isti pred samim seboj in svojim partnerjem.

Zaupanja ni niti vsak človek zmožen niti vreden. So ljudje, ki jim ne moremo zaupati, ker je pač njihovo življenje nezanesljivo, neznačajno. So pa tudi ljudje, ki ne morejo zaupati niti najbolj zanesljivemu človeku: v sebi samih se čutijo nezanesljive, imajo čut manjvrednosti, kakor da niso dovolj (vredni, dragoceni) svojemu partnerju; zato se vedno boje zanj, vedno jih navdaja strah, da se jim bo izneveril.

Nasprotno pa je pravo zaupanje v drugega obenem izraz zaupanja vase, ko se človek zaveda, da je dovolj bogat in dober za drugega in da zato partner nima razloga gledati drugam in se izneveriti. Tako je pravo zaupanje v drugega pravzaprav vera vanj: „Midva verjameva, da je najina skupnost neprimerno dragocenejša kot pa kakršnokoli zgolj trenutno razmerje; zato se nobeden ne boji odnosov, ki jih ima drug s svetom.“

Kdor ni zmožen pravega zaupanja, tudi prave odkritosrčnosti v zakonu ne pozna. Zdi se mu, da se z vsako odkritosrčnostjo izpostavlja nevarnosti nerazume-

vanja in zamere, ki utegne partnerja tudi odbiti ter tako dati povod za nezvestobo. Tak nezau-pen partner ima „previdnost“ za največjo krepost v zakonu, kakor da se gremo tajno policijo. Odkritosrčnost mu je nespametna; da, še več: v odkritosrčnosti vidi celó izraz napadalnosti.

Pravi sovražnik upanja je varanje. Tu ne gre za varanje z drugim ali nezvestobo, marveč za tiste vsakdanje malenkosti, ki pa imajo za posledico, da ni več medsebojnega zaupanja. Če žena ve, da mož njene prijateljice („klepetulje“) ne mara, mu raje prikriva, da se z njo še vendarle na tihem obiskuje. S tem žena pokaže, da „možu ne zaupa prav (ker se ga „boji“); toda s tem tudi sama izgublja zaupanje pri njem: kakor hitro bo zvedel, da mu ni bila odkrita v tej stvari, ji bo manj verjel tudi v drugih zadevah. Take male prevare v zakonu zagrešijo ljudje iz „človečanske obzirnosti“, da bi drugemu prihranili „jezo“ ali sploh neprijetnost. Ne pomislijo pa, da s tem krhajo temelje medsebojnega zaupanja, z njim pa temelj srečnega zakona sploh, tako da ga niti „ljubezen“ ne more prav nadomestiti.

Seveda pa mora biti zaupanje, ta neobhodno potrebni temelj zakonske sreče, obojestransko. Vsak partner mora ne le imeti zaupanje v drugega, temveč biti obenem vreden zaupanja.

Tako zaupanje potrebuje svoj

čas; z leti je vedno močnejše, globlje, trdnejše. Življenje ga vedno nanovo potrjuje. Tako zaupanje ne potrebuje „dokazov“. Kdor čuti potrebo, da svojemu partnerju „dokazuje“ zaupanje in zvestobo, bo dosegel ravno nasprotno; s temi „dokazi“ je že sumljiv, da pri njem nekaj ni v redu.

Tako zaupanje pa je obenem prožno: se pravi da se ne omaja, čeprav nastopi kakšna spremem-

ba v obnašanju partnerja, temveč se zmore tudi prilagoditi, tako da ga zlepa nobena sprememba ne spravi iz ravnotežja. Odkrito zaupanje zna tudi odpuščati, pač v globoki zavesti, da ima vsak človek svoje napake: v zavesti, da na tem svetu, tudi v zakonu, ni nič popolnega in da sprememba zahteva večkrat najprej korak nazaj, preden zmoremo za dva koraka napredovati.

Anton Trstenjak

*La
mladius*

Ves svet mora biti obveščen o tragediji našega naroda!

V zgoščeni obliki ste slišali doma in v slovenski šoli o svojem narodu, iz katerega izhajate, a dovolj, da ste lahko ponosni, da pripadate enemu najstarejših narodov, ki po svoji kulturi, poštenosti, pridnosti stoji z rama ob rami z najbolj razvitimi. Čeprav

ste rojeni tukaj, pa ste in tudi morate ostati naprej Slovenci. Brez slovenske matere in očeta bi vas sploh ne bilo! Materin jezik naj vas spremlja skozi vse življenje in ga posredujte naprej novim rodovom!

Družina in narod sta kakor

mogočno drevo, ki široko razteza svoje veje in liste. Ako ti prenehajo hraniti to deblo, iz katerega dobivajo moč, bodo tudi sami zamrli in propadli.

Novi Slovenci v svetu, po vseh kontinentih, bodite hvaležni listi in veje narodnega telesa, ki sfoji pod Triglavom, ob Savi in Soči, Dravi in Kolpi.

Še na eno vas posebej opozarjam: obdržite in gojite naprej prijateljstva, ki ste jih gotovo napravili v slovenskih šolah! Dober prijatelj je zlato, tako v dobrih kakor zlasti tudi v slabih časih.

Že iz prirodoslovja vemo, da se razne živalske vrste družijo v večje skupine z namenom, da se bolje branijo pred sovražnikom in da skupno hranijo, zlasti svoje mladiče. Zato je povsem razumljivo, da se ljudje istega jezika, krvi in istih navad družijo v tujem svetu, se povezujejo med seboj zaradi boljše skupne obrambe, skupnih interesov in da skupno posredujejo svoja izročila svoji mladini.

Tako imamo zlasti v Argentini tako mogočno narodno skupnost, da nas vse druge narodnosti v tem zavidajo.

Naše organizacije, ki jih ni malo, mogočni naši domovi, prireditve, javna zborovanja in celo

naše skupne cerkve in romanja so dokazi naše narodne zavesti in tudi naše bodočnosti.

Ker izhajamo iz naroda, kateri ima svoj dom v Evropi, smo kot njegovi razpršeni člani dolžni posvečati vso pozornost slovenskemu narodu v kulturnem, gospodarskem in zlasti v političnem življenju. Nikdar ne smemo izpustiti izpred oči, da je ta narod danes zaslužjen od komunistične diktature. Povsod, kjer koli hodimo, moramo neustrašeno zahtevati pravico do njegovega svobodnega življenja!

Najtežja naloga je naložena zlasti novemu slovenskemu izobraženstvu po tujih zemljah v tem, da pišejo in govorijo zlasti v časopisju, literaturi in v osebnih stikih o svojem narodu in njegovi usodi. Ves svet mora biti obveščen o tragédiji našega naroda in tudi o njegovi neizpodbitni pravici, da je na svoji zemlji svoj gospodar. Ako bomo rešili narod, bomo rešili s tem tudi sami sebe.

Nehvaležnež bo ostal osramočen, ako v svoji svobodi in izobilju pozabi na tisto deblo in korenino, iz katerega izhaja.

Narod ga je že vnaprej izločil iz sebe.

Miha Benedičič

Ni pravega veselja, če ne prihaja iz nepokvarjenega srca, iz odkritega razmerja do bližnjega, iz volje, da predvsem drugega razveselimo. Kar veselje zamori, zastrupi že v korenini, je sebičnost. Kdor v veselju išče samo sebe, si sam pokvari veselje. Kdor pa teži za tem, da bi druge razveselil, doživi pravo veselje. **Ivan Turgenjev**

Odšel je dr. Rudolf Hanželič

Mi, ki smo leto za letom hodili na oddih v njegovo počitniško kolonijo v Córdobo in ga tam opazovali pri nenehnem težaškem delu, smo videli, da se je natančno ravnal po znanem reku: „Delaj, kakor bi mislil večno živeti, in moli, kakor da ti je jutri umreti!“

Sam Bog ve, koliko težaških ur je opravil na svoji domačiji, pri sadnem drevju in vinski trti, kar je s posebno ljubeznijo odgajal, kakor pravi plemeniti vinogradnik in sadjar iz okolice Ormoža, odkoder je bil doma. Nič mu ni bilo nerodno, niti pretežno, vreči lopato, rovnico, grablje ali koso na ramo in iti na delo na trate proti borovemu gozdčičku, ki je bil njegov največji ponos. Kaj če je vozil samokolnico s pokošeno travo ali polsuhim senom tja spodaj za farovško hišo, da je sprhnelo v kompost, ali je njegovo suho postavo šibila teža pobrane kamenja ob drevesih, da bi ne krhalo kose ob košnji! Mi pa smo udobno posedali pod borovci, vlekli globoko v pljuča čisti zrak, odišavljen po zdravilni smoli, prebirali časopisje, listali po knjigah ali grebli po spominih v leta nazaj ter se predajali sanjarjenju: bili smo na počitnicah.

Ta človek bo živel dolga leta — taka je bila naša sodba. Po človeški logiki ne bi mogli zgre-

šiti: gibati se ves dan na svežem, čistem gorskem zraku, živeti redno odmerjeno življenje, brez naglih skokov v desno ali v levo, predan disciplini, skromnosti in strogi urejenosti, to bi potrjevalo sodbo. Pa smo pozabili, da človek ni nezlomljivi stroj in da mu je treba iti, ko ga večni Gospodar pokliče. Brez izgovora, tudi če zapušča še toliko nedokončane dela, brez števila načrtov in polne mere nerazdeljene ljubezni. Tako je tudi dr. Rudolf Hanželič odšel na praznik sv. Jožefa, 19. marca 1979, po plačilo k svojemu Gospodu.

Rojen je bil 1905 v Ormožu, ob robu Slovenskih goric. Gimnazijo je študiral v Ljubljani, bogoslovje v Mariboru, doktorat pa si je pridobil v Ljubljani. Nato je bil skoro deset let profesor verouka v Celju, kjer je bil spoštovan ne le med kolegi, ampak tudi med študenti. Pred nemškim okupatorjem se je 1941. leta umaknil v Ljubljano in nadaljeval s profesorskim delom. Poleg tega se je vrgel v študij pedagoških vprašanj, da bi mogel v zmedih vojnih časov z nasveti ohranjati zdravo in idejno pravilno usmerjeno mladino.

Po vojni je kot begunec živel v Rimu in se nato izselil v Argentino. Prva leta je delal v du-

šnem pastirstvu v Mendosi, nato pa se je premaknil v provinco Córdoba, kjer je bil hišni duhovnik v državnem zavodu za dekleta v San Estebanu. Tam je mogel nadaljevati z vzgojnim delom, obenem pa je začel s postopnim nakupovanjem sedanje počitniške kolonije. Ker se je tam ustalil, je prevzel na gimnaziji v Capilla del Monte še profesuro filozofije in psihologije. Ponovno je začel pisati knjige in izdal Naše življenje 1974, Družinsko vzgojo I. 1977 ter iste II. del 1978. Ostala je v zamisli še knjiga Problemi mladostnikov, ki jo je tako želel izdati, da bi bil dopolnil cikel o vzgojni tematiki. Poleg tega je sodeloval s članki pri naših listih in revijah ter bil kvalitetni vodja duhovnih vaj.

Tri Hanželičeve knjige ležijo na mizi pred menoj: izdal jih je v dobrih treh letih. Ko mu ne bi

bila bolezen preprečila, bi se danes veselili še četrte.

Gledam knjige in motrim naslovno risbo. Kako popolno je Snoj, ki jo je narisal, pogruntal Hanželičeve misli, ki polnijo te knjige: fantič čepi pri igri, mati se pogovarja s hčerko in skozi okno zremo v sadovnjaku na očeta in sina, ki delata — — in nad vsem Bog, ki je gospodar življenja, dela in zemlje.

Globok poznavalec našega življenja nam ga zna približati, razčleniti in pokazati na tisti edini pravi smisel, ki ga ima po božji zamisli. Spoznamo, da življenje ni prazna lupina, ampak ima svoj smisel, svojo vsebino in dosega svoje sadove. Kaka bogatija je človekovo življenje, če ga pravilno živi, izkoristi kratko odmerjeni čas na zemlji in končno doseže po pravilnem vrednotenju dobrin svoj cilj pri Bogu.

Obširno nas vodi v družino in nakazuje vse drobne težave in sadove, ki jih lahko dosega dobra družina, kjer vlada veselje, spoštovanje in ljubezen v prijetnem domu. Spremljamo fizično rast in duhovno utrjevanje otroka v zdravem družinskem okolju in smo veseli njegovih trdnih korakov v lastni svet.

Če bi Hanželič ne bil napisal nič drugega, že samo te dragoocene knjige bi mu dale prvo mesto v naši vzgojni literaturi. Pred desetletji je taka beseda, govorjena ali napisana, bila dragocena, tembolj važna in potrebna nam je

danes, ko so družine in ves svet potrebni prevzgoje v zapleteni življenjski zmešnjavi. In slovenskim ljudem so take knjige v domačem jeziku naravnost nujne, da se morejo trdno opreti na nাপotila človeka, kateremu morejo zaupati.

Največje njegovo izvenpoklicno delo je brez dvoma počitniška kolonija v Córdobi. Če pomislimo, da je iz trnjeve zaraščenosti z lastnimi rokami ustvaril prijetne trate, vrtove, sadovnjake, borove gozdiče, potem šele razumemo, da se je upravičeno v polni meri veselil sadu svojega truda in vse to z odprtim srcem dajal v uživanje tistim, ki so bili oddiha potrebni.

Neizmerne vrednosti pa so bile pri njem otroške kolonije: zblížanje slovenskih otrok iz vseh naseselij, utrjevanje v slovenskem materinem jeziku, kulturi in verskih vrednotah, to so dobrine, ki so bogatile vsakoletne otroške počitnice. Čudimo se, koliko so otroci poleg prijetnega oddiha tam pridobili (petje, govorjenje, disciplina, nesebičnost, delavnost itd.). In Hanželičevi dnevni izbrani in izklesani govori v cerkvi! Včasih nekoliko težki zanje, a kljub temu so klena zrna padala na čredico otrok.

V vsem tem je prava vrednost Hanželičevega nenehnega, neustrahljivega dela za mladino. Ves je bil z njimi, svojo duhovno bogatijo jim je hotel razdati. Ko je že moč njegovega glasu pred dvema dobrima mesecema poje-

njavala, tembolj klena je bila njegova setev, ki jo je polagal v srca in duše mladine. Pri vsem pa je bil neskončno skromen: nič zaslug si ni lastil, vedno jih je prepuščal drugim. Nič hvale ni želel za svoje delo: smatral ga je kot najvišjo dolžnost in službo Bogu.

Ne le premalo, nič ni skrbel ali mislil nase. Opazovali smo ga, kako je vedno in celo zadnje tedne v trdi skromnosti, skoraj v beraški neudobnosti, prenašal svoje težave, ko so se mu krhale moči, a še vedno mu je cvetel smehljaj na licu in gorela dobrotljivost v očeh.

Preseneti in gane nas dejanje človeka, ko ob koncu življenja razdeli del ali vse svoje imetje v dobre namene. Kako velik je bil v svoji dobroti Hanželič! Ne zadnje leto ali zadnji mesec, desetletja je sadove dela svojih rok in vse svoje profesorske plače dajal za zboljšanje kolonije, da je služila drugim, potrebnim. Kolikim revnejšim otrokom je po svoji dobroti letno omogočil bivanje v koloniji, mnogim ljudem je za majhno oskrbnino nudil oddih v njej.

Mnogi mu ostajajo dolžniki za dobroto, premnogi bodo ohranili svetel spomin nanj v svojem srcu.

Bil je človek, ki je ljubil iskrenost, ki se je boril za resnico, branil pravico, užival ob lepi slovenski pesmi, bil vesel kipeče mladosti in njenega ognja. Mladina je to čutila ob njem in zato ga

je rada imela. Vse te vrednote bodo ostale v njena srca vtisnjene.

Tako te njegove vrline ne bodo umrle z njim, ampak vzklike kakor zrno iz rodovitne zemlje. Ko bo prihodnja kolonija otrok spet šla tja v Dolores, mu bo v znak hvaležnosti, zahvale in v opozorilo njega pomembnosti pritrčila tja na steno njegove hiše spominsko ploščo, na kateri se bo bralo nekako takole:

V tem skromnem domu je živel in delal velik dobrotnik slovenske

mladine

prof. dr. Rudolf Hanželič

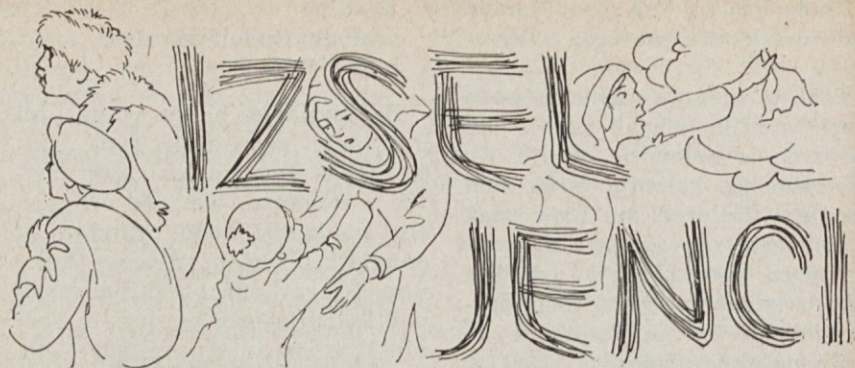
† 19-3-1979.

Za življenja bi se gotovo bil uprl taki počastitvi. Toda zdaj je njegov dom na ozki njivi mrtvih v Doloresu, tam nad črno cesto, po kateri bodo prihajali in odhajali prijatelji njegove kolonije. Njegov duh bo skrbno pazil nad kolonijo med borovci in sadnim drevjem in vinsko trto — toda nič ne bo mogel storiti, če bodo ljudje pred ploščo spomina oživljali podobo na dobrega in velikega moža...

Nemezian ni bil veren, bil pa je iskren iskalec resnice. Sredi „povampirjenih ambicij, karierističnega izpodrivanja in skritega klana za prva mesta“ je odkril človeka, ki je bil enkrat spoj dejanja in duha. To je bil duhovnik Endimijan.

„Onkraj tega, kar se mi je zdelo samo očarljiv ognjemet na črno nebo nič, sem se z vozlom v grlu prepustil dojmu človeka, najbolj živega od vseh, kar sem jih poznal. Nobenega drugega nisem poznal, ki bi tako srhljivo trepetal od vsega živega, obenem me je sprejemal, ko da ima čas samo zame, čeprav so ga zmeraj oblegali njegovi sovorniki. Politika, slovstvo, drobna vsakdanjost v vili Komediji. Endimian je vedel vse, bil je obveščen o vsem, zraven pa je kot čarovnik znal projicirati vse v nekakšen večnosten razpon. Kolikokrat mi je v njegovi sobi z razgledom na platane v drevoredu bilo, ko da slišim rasti naokrog travo zgodovine. Pri njem je vse raslo in zorelo v smisel. Ničesar ni vsiljeval: njegoga nerazumljiva radost se je vsiljevala sama. Njegova vera mi je ostajala tuja, a od njega sem odhajal kakor od nikogar: potrjen v svojem omahljivem prepričanju, da se spleča iskati in živeti — skoraj posvečen. In zdaj bi tudi ta soba prazna zazijala v prazne dni, ki so prihajali.“

Alojz Rebula, V Sibilnem vetru

Johan Bojer — Božo. Vodušek

Nekega dne jih je nekaj vznemirilo. Učitelj Jo je hodil okrog in se poslavljal.

Poslavlja se? Ali bo odpotoval?

Da, tako je, namenil se je oditi. — V domovino? — Na to se je samo porogljivo zasmel. — In kaj bo s farmo? Da, farmo je prodal materinemu ljubljencu, naj si vrag izposojuje dalje v banki. — Da, ampak kam prav za prav učitelj Jo namerava? — Ah, v različne kraje. Da, da, zbogom, ljudje božji. In hvala lepa za ves čas, ki smo ga skupaj preživeli.

Ali šele pri Mortenu Kvidalu je razodel ves svoj načrt.

Delavnega moža je našel v velikem novem hlevu zraven voza, v katerega sta bila vprežena dva konja. Morten se je bil pravkar namenil peljati gnoj na polje. Stal je tam v modri platneni obleki, vihtel vile in nalagal. Na obeh straneh pa so prskali v dveh

dolgih vrstah konji v svojih stajah.

„He, kaj se bodoči guverner Severne Dakote ukvarja s takimi pozemskimi rečmi?“

Da, Morten je bil začutil nenadoma veselje do domačega dela. In to, to tukaj je bilo nekaj, v čemer se je spoznal.

Potem je prišlo tudi tukaj do slovesa. Morten je začudeno gledal. Bilo je nekaj tako nenadnega, tako neverjetnega.

In zdaj je učitelj Jo sedel na zaboju in ni več ničesar skrival. Vsak pride nekoč na razpotje. Nekega večera, ob slabem vremenu, je hodil po stari naselbini okrog in se je sebi zdel tako odveč na tem svetu. Da pove po pravici, je pogledal tudi tu in tam skozi okno. In kaj je videl? V vsaki hiši je bila zbrana družina okrog svetilke. Videl je srečo in domačnost pri njih vseh. Samo on je živel v luknji in ni še

ničesar dosegel. Žena? Družina? Ah, ne, za to ni šlo. Šola? Stran z njo, z idejami in z vsem. Kaj pa, ko bi le še imel nekje skrit kak majhen adut? Kaj, ko bi, odkrito povedano, le še imel nekje skrito svoje poslanstvo? Zdaj se bo moralo pokazati. Saj pomladil se pač več ne bo. Čuj, Morten Kvidal: Erik Foss je bil sanjal o tako čudovitih stvareh, mislil je na višjo šolo v Nidarosu, na katedralo, na vseučilišče. Ali bo kaj iz tega? No, nekega dne se bo uresničilo, bodite prepričani. Ampak česa se bodo mladi ljudje tu učili? Prežvekovati. Poglej zgodovino! Ustanavljali smo države na Irskem, na Škotskem in v Normandiji z roparskimi pohodi. V šolah, ki smo jih tam zgradili, se je predvsem poučevalo pač o roparskih pohodih, tako divji so bili naši očetje, pravi profesor, in pri tem se mu cedi-jo v ustih sline po novih roparskih pohodih. Imenitno. A tukaj? Te nove Normandije tukaj, na katero bomo nekega dne zelo ponosni, te nismo osvojili z ognjem in mečem, ampak z motiko in lopato. Kaj naša borba z neskončno ravnino, s prerijskim požarom, s samoto, z zimami, s sušo, z revščino in s kobilicami ni rodila nobenega junaka? Ali ne zasluži, da bi se je naši potomci spominjali? Poslušaj, Morten Kvidal! Pred teboj sedi človek, ki ni nikoli ničesar dosegel, zdaj pa bo kljub temu šel po svetu in se lotil majhnega dela. Prepo-

oval bo vse države na vzhodu in zahodu in zbiral našo zgodovino v novem zbiralu, prav od Leifa Eriksona pa do danes. Govoril bo s starimi pionirji in napisal vse, kar so napravili, odkar so prišli semkaj. Ali si čul kaj o Klengu Personu? Pred osemdesetimi leti je potoval peš skozi države in ustanovil šest in trideset novih naselbin. Nekega dne je sedel pod nekim drevesom, prav tam, kjer sedaj leži Chicago, in tedaj je prišel neki halfbreed in mu hotel prodati prav na onem mestu sto oralov zemlje, samo ko bi zamenjal zato svojo obleko z njim in mu dal tudi svojo pipo. Ampak Kleng si je premislil, ljubil je čistoto in se je bal, da ne bi imel oni v obleki mrčesa. Danes so ta zemljišča vredna več kakor vse norveško narodno premoženje. To je komaj en sam stavek iz naše sage tukaj v Ameriki. Da, da, kar smej se. Učitelj Jo bo zdaj ustvaril novo znanost za vseučilišče, ki bo nekoč nastalo v Nidarosu. To bo nova saga, ne o maščevanju in morjenju, ampak o potrpežljivosti in delu. Da, da.

„Zdaj pa zbogom, Morten; skupaj smo prišli semkaj, marsikaj smo skupaj preživeli. Življenje nas je vodilo po različnih potih. Ampak hvala za ves čas, ko smo bili skupaj, in veliko sreče.“ In učitelj Jo se je pripravil, da bi šel.

„Da, da, Jo,“ je rekel Morten. Obrisal si je roko ob delovno o-

bleki in mu jo nazadnje dal.

Potem je učitelj Berg odpotoval in njegovi tovariši so stali na postaji in mu mahali v slovo. Pomolil je svojo sivo glavo iz kupa in jim odzdravljajal. Vrste starih naseljencev so se pričele redčiti, — da pa so stopali drugi na njihovo mesto, ni bilo isto.

Nekega dne so zvonovi spet zvonili čudno dolgo in tako slovesno prek neskončne ravnine. To pot je Per Föll mlajši vlekkel vrv. Od vseh strani je prihajalo nenavadno veliko ljudi. Ali so to pot prišli nemara poslušat škofa? Ne, ta dan je hotel pridigati pred svojimi starimi znanci Oluf Skaret, ki se je mimogrede oglašil doma. Ni samo dovršil semenišča v St. Louisu, ampak je že leto dni pastiroval v neki župniji na vzhodu tam v Jowi.

Za Karen in Kala to ni bil navaden dan. Sicer je stalo mater lepo število kokoši in prašičev, da ga je mogla vzdrževati vsa ta dolga leta pri njegovem študiju. Zato pa je prišel zdaj domov in hodil po hiši kot pravi župnik, z zalisci in z naočniki na nosu. Ah, da, čas poteka. Sicer je bil nekoliko začuden, ko je prejšnji dan stal na farmi in videl vse tiste sive lope. Okrog in okrog so si ljudje v zadnjem času sezidali lepe in nove hiše. Govoril je s Siri in Andersom o tem. Ampak s starim se ni dalo ničesar napraviti. Kdo ve, koliko je imel skritega v svojem izseljenskem zaboju pod posteljo. Ali denarja ni

nikoli pokazal, niti tega niso slutili, kam je skrival veliki zarjaveli ključ.

Ampak za Olufa je bil praznik biti spet s starši in brati in sestrami skupaj. Ura iz Skareta je tiktakala in ga spominjala na nekdanje dni. Karen si ni upala povedati, da se vsakokrat, kadar bije, zdrzne ob misli, da bi utegnil Ebbe spet priti. Da, spomini? Otroci so se pogovarjali, kako so tisti dan, ko so odhajali, pokopavali mačko gori v skalah, spominjali so se borovnic in brusnic, ki so jih tamkaj brali, in snežne jerebice, ki so jo videli vzleteti neke zime, ko je bilo polno snega. Oluf je mogoče bolj mislil na te stvari kakor drugi, ker je bil tako dolgo sam v tujem svetu. „Ampak osivel si, oče. In tudi ti, mati, boš kmalu potrebovala počitka?“ Siri je postala majhna gospodična. Hodila je v župnišče in se učila klavirja. To ni bilo po Kalovi volji, ampak kakor običanjo, po Karenini. In Pavlina je prišla s svoje male farme in to pot je bil brat župnik prijazen. Stisnil ji je obe roki in jo pohvalil, kako je pridna.

Zdaj pa je bilo nedeljsko jutro in ljudje so prihajali. Ugibali so, kakšni struji Oluf pripada. Cerkevni spor je prodril celo semkaj. Zato je poskrbel pač Peter Skaarnes. H kateri sinodi se je Oluf nagibal in kakšno stališče je zavzemal v sporu o predestinaciji? Pa to bodo danes izvedeli.

Tamkaj prihaja s svojim bratom prek ravnine. Anders se v poslednjem času imenuje Andrew in je večji in zastavnejši od župnika. Pravi orjak je s svetlimi brki in kodrastimi lasmi pod nizko čepico. Prav zdaj je moral bratu zaupati, kako namerava pridobiti vse farmarje v okolici za zgradbo lastnega elevatorja za pšenico, tako da bodo od prekupčevalcev neodvisni in bodo lahko prodali, kadar bi jim najbolje kazalo. Župnik pa ga pogleda in pravi, da bi mu bil to pač lahko povedal ob kaki drugi priliki.

Za njima prihajata obe sestri. Pavlina, velika in močna, z ruto na glavi in v težkih čevljih, Siri s klobukom in sončnikom. Siri ugiba, ali sme nocoj spomniti brata na to, kako so nekoč poročali kravo in bika. O ne, to se zdaj res ne spodobi več. In nazadnje prihajata oče in mati, dva starajoča se prerijska človeka v svojih najlepših oblekah. Ampak, čeprav nosi Oluf talar in ovratnik v ročni torbi, nista marala iti z njim. Župnik je župnik, pa čeprav je sin, je to kar preveč časti, da bi hodila ob njegovi strani in se kazala vsem ljudem. Ko pa so prišli v cerkev, je pustil Kal druge, da so šli in sedli v prvo klop, kamor jih je bil Oluf povabil, sam pa se je splazil prav v zadnjo. Zakaj kdo ve, kako se bo to še danes končalo, — kdo ve, če ne bo prismojeni fant govoril na koncu gole neumnosti? Za vsak primer je bilo najvarneje,

da je bil blizu vrat.

Vendar ga je ganilo, ko je videl toliko ljudi, čeprav naj bi danes pridigal samo Oluf. In tam prihaja potentat, Morten v lastni osebi. Ali kako so mu osiveli lasje in brada! In spremljata ga Ana in Bergitta. Zmeraj prihajata skupaj v cerkev in oblačita se precej podobno. Ali si še zmeraj domišljata, da sta pri starših na Ramsöyu in da dobivata obleke in plašče iz istega kosa tkanine? Sedeta v klop na ženski strani. Ali Bergitta, ki je nekoliko let mlajša kakor sestra, je videti starejša. Da, da, v preriji se marsikdo tako hitro postara. Materin ljubljencek še zmeraj opravlja službo cerkovnika. Ampak na glavi ima plešo in mala brada pod nosom je siva. Oglasi se cerkvena pesem. Kal si ne upa peti. Napravi se, kakor da bi ogledoval svoje škornje in razpokane roke, ki mu sklenjeni visita med kolena. Da, da, tako je življenje. Še dobro se spominja tistih časov v Skaretu, ko Oluf ni mogel v šolo, ker ni imel hlač. Ampak čez nekaj časa se mora na skrivaj ozreti v Karen. Prav zares ima že robec na očeh, in hčeri se spogledujeta, kakor bi premišljevali, ali bi jo odvedli iz cerkve.

In potem pride Oluf v talarju in ovratniku. To pot ga prvič vidijo takega. Edina, ki ničesar ne vidi, je Karen, zakaj oči so ji prav zdaj morale oslepeti. In Kal mora spet ogledovati svoje roke. Misli na Pavlino, ki je garala kot

kak moški, potem ko je Oluf otpotoval, in na Karen, ki je tako neusmiljeno gospodarila s kočošmi in prašiči, da je lahko vzdrževala fanta.

Zdaj pa stoji župnik na prižnici, sklenil je roki in pričel moliti. Ne, kaj je to res Oluf? Zdaj je Kalu žal, da vendarle ni sedel zraven Karen. Videti je, kakor da si sama ne zna pomagati. Ne prestando drgeta in ihti.

O čem govori župnik? To ni tako lahko uganiti niti Karen niti Kalu. Božja beseda je božja beseda. Kar pa se Karen tiče, je doslej mislila, da je Gospod Bog star mož. Zdaj pa ve, da je bila ta vera kriva; saj je čisto mlad in podoben Olufu. Kal pa kmalu spozna, da se mu ni treba bati. Fantu gre kakor namazano.

In pozneje sta oba starčka pogosto govorila o tem. Veliko sta doživela v domovini in tukaj v preriji. Ampak ta dan je bil vendarle najlepši v njunem življenju.

Varuj se, da v občevanju z drugimi nisi zmerom črnogled in nezadovoljen. Nezadovoljnež zagreni življenje sebi in drugim. Kdor živi med ljudmi, mora biti obziren, prizanesljiv in potrpežljiv. Njegovo geslo naj bo: Bo že bolje. Ljudje, ki zmerom samo grajajo, zabavljajo, ki niso nikoli zadovoljni in jim zmerom nekaj ni všeč, dokazujejo, da jim manjka ne le življenjskih izkušenj in poznanja sveta, marveč tudi razsodnosti in obvladanja samega sebe.

Nikolaus Paulus

Zelo me pomirja, da so mi morali sovražniki priznati, da sem ostal zvest sveti Cerkvi.

Škof dr. Gregorij Rožman

MED NAMI V ARGENTINI

Zborovanje KA

Letno zborovanje slovenske Katoliške akcije je bilo v soboto 10. marca. Ob 17.30 je bila prireditev v dvorani s petjem, zborna recitacija mladine in govorom lic. Milana Magistra o geslu letošnjega delovnega leta: Vi ste luč sveta, po prireditvi pa je bila v cerkvi Marije Pomagaj sv. maša, ki jo je daroval msgr. Orehar.

Srednješolski tečaj

Slovenski srednješol. tečaj „Ravn. Marko Bajuk“, ki ga vodi dr. Marko Kremžar in deluje v Slovenski hiši, je začel s šolskim letom. 3. marca je bila profesorska konferenca, 10. marca popravni izpiti, 17. marca vpisovanje in začetna šolska maša. Prvi dan pouka je bil 31. marca, sklepna prireditev pa bo 24. novembra. Pouk je vsako drugo soboto ob 3 popoldne.

Mladinske maše

Na prvo nedeljo v marcu je bila prva letošnja mesečna mladinska sv. maša, ki je organizirata v Slovenski hiši zvezna odbora SDO in SFZ. Maševal jim je msgr. Orehar, po maši je bil skupen zajtrk, potem pa predavanje univ. prof. dr. Milana Komarja o geslu letošnjega leta: Samo kdor je dedič, more biti pionir.

Po krajevnih verskih središčih so mladinske maše navadno na drugo nedeljo v mesecu.

Tombole

Vsi krajevni domovi organizirajo vsako leto tudi tombolske prireditve kot pomoč za vzdrževanje domov. V nedeljo 25. februarja je bila na Pristavi v Castelarju, v nedeljo 18. marca v Slomškovem domu v Ramos Mejiji, v nedeljo 8. aprila pa v Slovenskem domu v Carapachayu. Te prireditve zberejo veliko rojakov iz vseh krajev.

Duhovna obnova za mladino

Za mladino od končane ljudske šole do 16. leta je bila tudi letos enodnevna duhovna obnova v Domu duhovnih vaj Mallinekrodt, Ruta 3, Km 39,5. V nedeljo 18. marca je bila za fante, ki se jih je udeležilo 38, v nedeljo 25. marca pa za dekleta, ki jih je prišlo 56. Obnova je bila od 9 do 17.30. Obakrat jih je vodil misijonar p. Lovro Tomažin.

Občni zbor „Zedinjene Slovenije“

Društvo „Zedinjena Slovenija“ je imelo v Slovenski hiši v nedeljo 25. marca svoj XXXII. redni občni zbor. Po obravnavanju bilance za leto 1978 in poročilih upravnega in nadzornega odbora so bile volitve novega odbora,

ki ga sestavljajo: predsednik Božo Stariha, prvi podpredsednik arh. Jure Vombergar, drugi podpredsednik Marijan Loboda, tajnik Emil Cof, blagajnik Janez Dimnik, mladinski referent Jernej Tomazin, šolski referent France Vitrih, prosvetni referent Frido Beznik, organizacijski referent Nace Grohar; v upravnem odboru so msgr. Anton Orehar, Miloš Stare, dr. Jože Dobovšek ml., Nace Glinšek, Franc Pergar, Alojzij Šonc, Marijan Šušteršič, Janez Jereb, Tine Vivod, France Lobnik, Stanko Oberžan, Beno Tičar, Stane Mehle, Marjana Marn in dr. Stane Žužek; v nadzornem odboru so Tine Selan, France Pernišek in Marjan Pograje; v razsodišču so dr. Milan Komar, dr. Jože Dobovšek in cont. Milan Magister; namestniki so Jože Markež, Marjana Batagelj, Stanko Jerbič in Ivan Klemenčič.

Slomškov dom

24. marca je bil občni zbor Slomškovega doma, na katerem je bil izvoljen tudi novi odbor: predsednik Matevž Potočnik, 1. podpredsednik Janez Brula, 2. podpredsednik Marijan Šušteršič, tajnik Bogdan Golmajer, blagajnik Zdenko Hribar, kulturni referent Marjan Schiffrer, finančni referent Herman Zupan, prireditveni referent Tone Kastelic, gospodarski referent Tone Rode, šolski referent Lojze Lavrič, mladinski referent Milan Magister, socialni referent Herman Zupan st., Zadržni referent Franc Vester; v širšem odboru so Franc Tomazin, Tone Škraba, Tine Bohinc, Stane Škulj,

Jernej Tomazin, Martin Potočar, Franc Pergar, Tone Javoršek, Milan Marinič, Maks Nose, Avgust Jelčnik, Olga Magister, Ivanka Marinič, Mojca Majhen in Joža Marin, v nadzornem odboru sta Božidar Fink in Marjan Loboda, upravnik pa je Franc Hribovšek.

Med Slovenci v zamejstvu

Slovenci v Trstu

Slovenci imajo v tržaškem mestu zdaj le 5 kaplanij (Anton Novi, Roman, Sv. Ivan, Sv. Jakob in Škedenj). Samo nedeljsko mašo imajo v slovenskem jeziku v Barkovljah, pri sv. Vincenciju, v Podlonerju, Kolonkovcu, salezijanci, serviti in v Žavljah. V 26 drugih župnijah pa ni nič slovenskega ne ob nedeljah ne ob delavnikih. Pa tudi v okolici Trsta ni nič slovenskega pri Mariji Kraljici sveta na Opčinah, pri sv. Kvirinu pri sv. Križu in v begunskem naselju na Proseku.

Za uvedbo novih slovenskih maš bo treba novih slovenskih duhovnikov, prav tako za delovanje slovenskih centrov v posameznih predelih mesta, če že ne v vsaki župniji. Vseh slovenskih duhovnikov pa je v Trstu le 28: med 77. in 60. letom je 14 duhovnikov, med 60. in 50. devet, med 50. in 40. trije, dva pa pod 40. Delo duhovnikov, ki se bodo posve-

NOVICE IZ SLOVENIJE

Zlatomašniki mariborske škofije

Zlato mašo bodo obhajali letos v mariborski škofiji Jožef Klemenc, župnijski upravitelj v pokoju (Središče ob Dravi), Maksimiljan Ledinek, župnik v Zrečah; Karel Lesjak, župnijski upravitelj v Feričancih; Ivan Vodeb, kanonik in župnijski upravitelj v Stranicah; Franc Koren OFM Cap, Vipavski križ; Frančišek Lončar OFM Cap, škofja Loka; Štefan Vogrin SDB, Golnik; zlatomašnik mariborske škofije bi bil letos tudi dr. Rudolf Hanželič, pa je nekaj mesecev prej umrl tu v Argentini.

tili slovenskim centrom, bo trdo in težko.

Po decembrskem škofijskem zborovanju je škof Bellomi imenoval posebno komisijo, ki bo preučila predloge in listine zasedanja. V komisiji so tudi 4 slovenski laiki in duhovnika Rogatec in Jakomin. Odobrena je ustanovitev dušnopastirskega središča za Slovence tistih župnij v središču mesta, kjer je položaj najslabši. Pa tudi za druge mestne predele naj bi iskali tako rešitev.

Duhovniški jubileji ljubljanske nadškofije

22. julija bo dopolnil 80 let mašniškega posvečenja dr. Jožef Demšar (Sv. Peter, Ljubljana); biserno mašo bo imel dr. Anton Čepon, stolni kanonik v Ljubljani; zlato mašopa bodo imeli Anton Dodič, župnik v pokoju (biva v Rimu); Martin Gorše, župnik v pokoju v Starem trgu ob Kolpi; Janez Hafner, župnik v pokoju in bivši izseljenski duhovnik v Gradcu; prof. Stanislav Jeglič, župnik v pokoju, biva v Ljubljani (Sv. Peter); Jožef Smolič, župnik v Zgornjem Tuhinju.

Duhovnik Anton Bajuk SDB — umrl

Po dolgi in mučni bolezni je 2. februarja v Zagrebu umrl salezijanski duhovnik Anton Bajuk, doma iz Božakova v Beli Krajini, kjer se je rodil 1913. K salezijancem je vstopil 1930, v duhovnika je bil posvečen 1942 v Turinu. Vzgojiteljsko, profesorsko in pastoralno delo je opravljal na Hrvaškem. Za posledicami možganske kapi je trpel 234 dni.

Nova cerkvena pesmarica

Februarja je izšla v Ljubljani doslej najobsežnejša in najpopolnejša cerkvena ljudska pesmarica. Je velikega, A 4 formata, s 510 stranmi, ki nosi naslov „Cerkvene ljudske pesmi“. Knjiga je priročnik za organiste k pesmarici „Hvalimo Gospoda“, ki bo izšla po veliki noči in bo žepnega formata. Pesmarico sta

uredila Tone Smerkolj (uvod in besedilo) in Edo Škulj (glasbeni del). Pri besedilih pesmi so sodelovali Radogost in Milica Grafenauer, Lojze Kozar, Janez Oberstar, pri glasbenem delu pa Matija Tomc in Jože Trošt.

Pesmarica je razdeljena na 6 delov: Cerkevno leto, Sv. maša, Marija in svetniki, Zakramentalna opravila in slovesnosti, Molitveno bogoslužje in Pobožnosti.

Ritmičnih pesmi ni notri, ker je v pripravi posebna mladinska pesmarica, kakor tudi ni otroških, ker je v načrtu posebna pesmarica.

S to pesmarico bo lahko zbor spremljal ljudsko petje, ker so vse pesmi postavljene vsaj dvoglasno, večina pa so v izvornem zborovskem partu.

Samomori v Sloveniji

V Sloveniji iz leta v leto raste število samomorov. L. 1976 si je 574 ljudi vzelo življenje, kar znaša 3,06% na sto tisoč prebivalcev. Naslednje leto se je odstotek zvišal na 3,15. Po številu samomorov je prišla Slovenija v sam vrh evropskih držav, saj je na 3. mestu. Iskati bi bilo treba vzroke tega tragičnega bega iz življenja („Naši razgledi“).

Poroke in razveze v Sloveniji

V Sloveniji se letno sklene približno 15.000 porok. Nad 11.000 nevest je starih pod 24 let. Žal so zakonj krhki. Sodišča v Sloveniji razvežejo letno kar 2200 zakonov. Naj-

več zakonov gre narazen v 3. letu skupnega življenja. Najbolj trdni so zakoni kmečkega prebivalstva, največ razvez pa je med kulturniki in umetniki („Naši razgledi“).

Inštitut za zgodovino Cerkve

Na pobudo rektorja Slovenika v Rimu msgr. Jezernika je bil v okviru teološke fakultete v Ljubljani 20. aprila 1978 ustanovljen inštitut za zgodovino Cerkve na Slovenskem. Njegov predsednik je dr. France Dolinar. Pripravljalni odbor, v katerem so bili prof. dr. p. Metod Benedik, prof. France Kralj, Anton Ožinger, dr. France Perko in dr. p. Roman Tominec, je na več sejah začrtil namen in smernice bodočega inštituta, izdelal njegov pravilnik in oblikoval program njegovega znanstvenega dela.

Želja ustanoviteljev je bila, da bi člani inštituta sistematično proučevali in objavljali gradivo, ki zadeva zgodovino Cerkve med Slovenci in vseh njenih dejavnosti v domovini, zamejstvu, zdomstvu in misijonih ter tako čimbolj osvetlili njeno zgodovino na Slovenskem in pospeševati študij le-te.

Sedaj delajo kartoteko o tem, kar je bilo doslej napisanega v samostojnih knjigah, znanstvenih razpravah ter v prispevkih v revijah in časopisih. K sodelovanju so povabili vse predavatelje pri stolici za cerkevno zgodovino na Teološki fakulteti v Ljubljani ter škofijske arhivarje v Ljubljani, Mariboru in Kopru.

SVETOVNE NOVICE

Sto let Cerkve v Ugandi

18. februarja se je v ugandskem mestu Kampali končal narodni evharistični kongres, s katerim so ugandski škofje praznovali 100-letnico katoliške Cerkve v tej afriški državi. Sklepne slovesnosti so bile na kraju, kjer počivajo ostanki svetih ugandskih mučencev. Evharističnega kongresa se je udeležil kot poslanec papeža Janeza Pavla II. kurijski kardinal James Robert Knox, po rodu iz Avstralije, voditelj kongregacije za zakramente in bogoslužje.

17. februarja 1879 sta prišla v kraj Entebbe misijonarja iz Družbe belih očetov, za njima pa še drugi misijonarji. Nasprotovanja krščanski veri so dosegla višek v hudih preganjanjih v letih 1885 in 1886, ko je darovalo življenje za Kristusa več ugandskih kristjanov. Po zadnji vojni je postalo krščanstvo v Ugandi tako zakoreninjeno, da je mogel papež Pij XII. imenovati tam že redno katoliško hierarhijo.

Kristjani v Ugandi živijo danes v posebnih razmerah zaradi neuravnovešenega in samovoljnega predsednika Amina.

Predmet zanimanja partijskih veljakov

Visok slovaški funkcionar je izjavil, da v vrhovih političnega vod-

stva Sovjetske zveze in drugih vzhodnoevropskih držav zadnje čase največ razpravljajo o Kitajski in o papežu Janezu Pavlu II., je zapisal würtzburški verski tednik Sontagsblatt.

Za pravice vernikov iz Litve

Številni državniki po svetu, tudi papež Janez Pavel II., so prejeli pismo Krščanskega odbora za pravice vernikov iz Litve, ki se zavzema za sklenitev posebnega „dogovora glede pravic vernikov“. Za podpis te konvencije naj bi se zavzeli Združeni narodi. 3 člani Krščanskega odbora za pravice vernikov v Moskvi pa so papeža opozorili, naj bo pazljiv pri dogovarjanju z zastopniki Sovjetske zveze. Dogovarjanja ruske pravoslavne Cerkve s sovjetsko vlado so po njihovem mnenju zgrešena v temelju. Zahvaljujejo se za oddaje vatikanskega radia v ruščini in se veselijo, da bo papež lahko bral njihovo pismo brez tolmača.

Nova Suenensova knjiga o karizmatičnem gibanju

Francoska založba Centurion je pred kratkim izdala novo knjigo belgijskega kardinala Leona Suenensa „Ekumenizem in karizmatična prenova.“ Pisatelj, ki se po papeževi želji posebej zanima za tako ime-

novana binkoštna gibanja po svetu, popisuje, kako morejo ta gibanja pomagati k vedno večji povezavi kristjanov različnih veroizpovedi.

„Bernardkino leto“

Letos mineva 100 let od smrti pastirice Bernardke Soubirous, kateri se je Marija prikazala v lurški votlini. Pozneje je postala redovnica in je umrla v mestu Neversu v Franciji 16. aprila 1897. — 11. februarja letos je Janez Pavel II. opravil v baziliki sv. Petra v Rimu slovesno božjo službo na praznik Lurške Matere božje. S to slovesnostjo je otvoril t. i. Bernardkino leto.

V Lurdu — in drugod — bodo letos razne spominske prireditve. 18. februarja so v Lurdu izvedli veliko procesijo po mestnih ulicah, nosili so tudi Bernardkine relikvije. V Lurdu pričakujejo letos 660 romarskih skupin.

V Lurdu bo tudi od 20. do 26. junija 1981 svetovni evharistični kongres. Lurški škof je že povabil papeža, naj takrat pride v Lurd.

Francozi in alkohol

Francoski škofje so opozorili na preveliko uživanje alkoholnih pijač. Pravijo, da je to že prava narodna bolezen. V Franciji je zaradi zastrupitve z alkoholom na leto 32000 smrti. Pijača je kriva polovice samomorov in seksualnih zločinov, tretjine cestnih nesreč in 15% nezgod pri delu. Škofje menijo, da bi morala sredstva družbenega obveščanja o tem več govoriti.

Sv. pismo — „protisovjetsko gradivo“

Sovjetski list Izvestja je v članku o turistih pred kratkim opozoril, da obiskovalci sovjetske države ne smejo vnašati sv. pisma, ker sodi tovrstna literatura med „protisovjetsko gradivo“. Tudi sosednja finska vlada je sporočila, da ne dovoljuje prenašanje knjig sv. pisma iz njene države v Sovjetsko zvezo. Po drugi strani pa so v zadnjem času dovolili baptistom uvoz 25.000 sv. pisem, natisnjenih v Frankfurtu. Po 11 letih bo tudi moskovski patriarhat menda kmalu izdal 50.000 izvodov sv. pisma.

Izjava proti boksu

Smrt italijanskega boksarskega prvaka Angela Jacopuccija je dala firenškemu nadškofu kardinalu Benelliju priložnost, da je opozoril na poniževanje človeške osebe pri boksarskih srečanjih. Prizori nasilja zaradi zabave nekaterih in dobička prirediteljev bi morali po njegovem mnenju čimprej izginiti iz vsake civilizirane dežele.

Iz Bolgarije

Pred nekaj meseci bolgarski katoliški škof Dobrin Dobranov nikakor ni mogel dobiti podjetja, ki bi prevzelo pleskanje zunanjščine njegove stolnice v Plovdivu. Ko je videl, da so vsi njegovi poskusi zaman, je naprosil duhovnike, razkropljene po deželi, naj pridejo v Plovdiv in sami opravijo to delo. Duhov-

niki so škofu ustregli in skupno o-
lepšali zunanost stolnice.

Bolgarska vlada je pred meseci ponovno odbila prošnjo katoliških škofov, da bi smeli odpreti seme-
nišče za pripravo duhovniških kandi-
datov. Tako se morajo bogoslovci še
zmeraj šolati pri posameznih duhov-
nikih kot nekakšni vajenci. V Bol-
gariji je 50.000 katoličanov, deloma
rimskega, deloma bizantinskega o-
breda.

1600-letnica smrti sv. Bazilija

Grška pravoslavna Cerkev je raz-
glasila letošnje leto za „leto sv. Ba-
zilija Velikega“, ker mineva 1600
let od smrti tega očeta vzhodnega
meništva. V Atenah so sestavili po-
seben odbor za proslavo pod vod-
stvom atenskega nadškofa primasa
Serafina, da bodo primerno sezna-
nili grško javnost z življenjem in
delom sv. Bazilija, ki je tudi eden
velikih cerkvenih učiteljev.

Papež bo posredoval na Nizozemskem

Utrechtski nadškof kardinal Wi-
llebrands je izjavil, da želi v spo-
re, ki se med nizozemskimi katoli-
čani vlečejo od „nizozemskega kon-
cila“ dalje, poseči papež Janez Pa-
vel II. Z vsakim nizozemskim ško-
fom se namerava posebej pogovo-
riti, potem pa še z vsemi skupaj
in jim povedati, kaj pričakuje od ka-
toličanov na Nizozemskem. Nizo-
zemska katoliška skupnost bi lahko
mnogo več pomagala pri reševanju
velikih vprašanj Cerkve.

Nizozemski katoličani so po kon-
cilu pokazali veliko prizadevanje za
prilagajanje sodobnim družbenim
razmeram in z narodnim pastoral-
nim koncilom poživili zanimanje za
vprašanja Cerkve. V nekaterih pred-
logih in smernicah so precej drzno
stopili na nova pota, kar je vzbudilo
pri drugih strah pa tudi nasproto-
vanje.

Imenovanje dveh škofov, ki sta
pokazala nezaupanje do predlogov
pastoralnega koncila, je spore med
katoličani poglobilo. Na zadnjem
zborovanju nizozemskega pastoral-
nega koncila so spet izglasovali zah-
teve po takih smernicah, ki so za
Cerkev v celoti nesprejemljive, vpra-
šanje pa tudi za Nizozemsko samo.
Škofje, ki bi naj se za smernice
zavzeli pri apostolskem sedežu, so se
znašli v zapletenem položaju, škofa
Gijsen in Simonis pa sta odločna
nasprotnika vsega novega.

Škof Gijsen je bil že oktobra pri
sedanjem papežu. Pred kratkim se
je papež pogovarjal s Simonisom
pa tudi s kardinalom Willebrandsem.

Reveži ne pobijajo svojih otrok

Znana mati Terezija iz Kalkute
je ob poročilih, koliko nerojenih o-
trok se pobija v ZDA, v Angliji in
v Avstraliji — torej v najbolj bo-
gatih državah na svetu — vzklikni-
la: „Reveži ne pobijajo svojih otrok“,
kar povedo statistike o splavih iz
revnih držav. Pač pa je vedno več
splavov v državah z visoko življenj-
sko ravno in velikim bogastvom.
Rekord v splavih ima Avstralija.

KJE JE KAJ

Leto 46

Junij 1979

UVODNIK	Junij 45 je naša energija (Milan Magister)	321
VERSKI ČLANKI	Verujemo v enega Boga (pastirsko pismo jugoslovanskih škofov)	324
	Hvalnica Bogu in Stvarniku (psalm 113)	327
	En Bog v treh osebah (Janez Janžekovič)	330
	Sveto Rešnje Telo (Janez Janžekovič) ...	331
	Skozi to Srce mora iti naša pot k Bogu (Tone Smerkolj)	334
	Molitveni namen za junij (P. B.)	336
SPOMINSKI MESEC JUNIJ	Skrivnost smrti (II. vatikanski koncil) ...	338
	Znamo odpustčati, a ne pozablamo žrtev in krivic (Karel Mauser)	339
	Izdani bataljoni (Jože Krivec)	342
	Mrtvi živim (Karel Mauser)	347
	Posavskim junakom (Marjan Jakopič)	348
	Nekaj vprašanj slovenskim komunistom (Mi- ha Marijan Vir)	350
ČENSTOHOVA	Čenstohova — luč na gori (Roman Rus) ..	354
	Prvikrat v Čenstohovi (Tine Debeljak) ...	357
V DRUŽINI	Narodnostna vzgoja (Rudolf Hanželič) ...	361
	Več zaupanja! (Anton Trstenjak)	364
ZA MLADINO	Ves svet mora biti obveščen o tragediji na- šega naroda! (Miha Benedičič)	366
SVETLI LIKI	Odšel je dr. Rudolf Hanželič (dr. J. Krivec)	368
	Binkoštna (Milena Merlak)	335
LEPOSLOVJE	Serenada za zoro (Vladimir Kos)	323
	Človek razuma, človek volje, človek emocije (Karol Wojtyła)	360
	Izseljenci (Johan Bojer — Božo Vodušek) ..	372
NOVICE	Med nami v Argentini	377
	Med Slovenci v zamejstvu	378
	Novice iz Slovenije	379
	Svetovne novice	381

Pregovori o družbi

- Najtesnejša ječa je družba s človekom, ki te ne ljubi. (perzijski)
Bolje sam kakor v slabi družbi. (univerzalni)
Ako živiš med volkovi, zavijal boš sam po volčje. (slovenski)
Najprej si poišči družabnika, potem pa išči pot. (italijanski)
En sam prst ne more stisniti bolhe. (kreolski)
Bodi v družbi, bodi sam, bodi sramnega te sram. (slovenski)
Kdor hoče čistiti druge, mora imeti roke čiste. (španski)
Složnost je najvarnejša trdnjava. (danski)
Breg brega ne more srečati, a ljudje se srečujejo. (slovenski)
-

DUHOVNO ŽIVLJENJE

je slovenski verski mesečnik, ki ga izdaja konzorcij (msgr. Anton Orehar); urejuje uredniški odbor.

Editor responsable: msgr. Antonio Orehar — Ramón L. Falcón 4158, 1407 Buenos Aires, Argentina.

Registro de la propiedad Intelectual
No. 1.313.507

Tiska Vilko s.r.l., Estados Unidos
425, 1101 Buenos Aires, Argentina.

POVERJENIKI

ARGENTINA: Dušnopastirska pisarna, Ramón L. Falcón 4158, Buenos Aires.

ZDA: Rev. Julij Slapšak, 6019 Glass Ave., Cleveland, Ohio 44103, USA.
Slovenska pisarna, Baragov dom, 6304 St. Clair Ave., Cleveland 3, Ohio 44103, USA.

KANADA: Ivan Marn, 131, Treeview Drive, Toronto 14, Ontario, Canada.

TRST: Marijina družba, Via Risorta 3, Trieste, Italia.

ITALIJA: Zora Piščanec, Riva Piazzutta 18, Gorizia, Italia.

AVSTRIJA: Naročnino pošiljajte Mohorjevi družbi v Celovec.

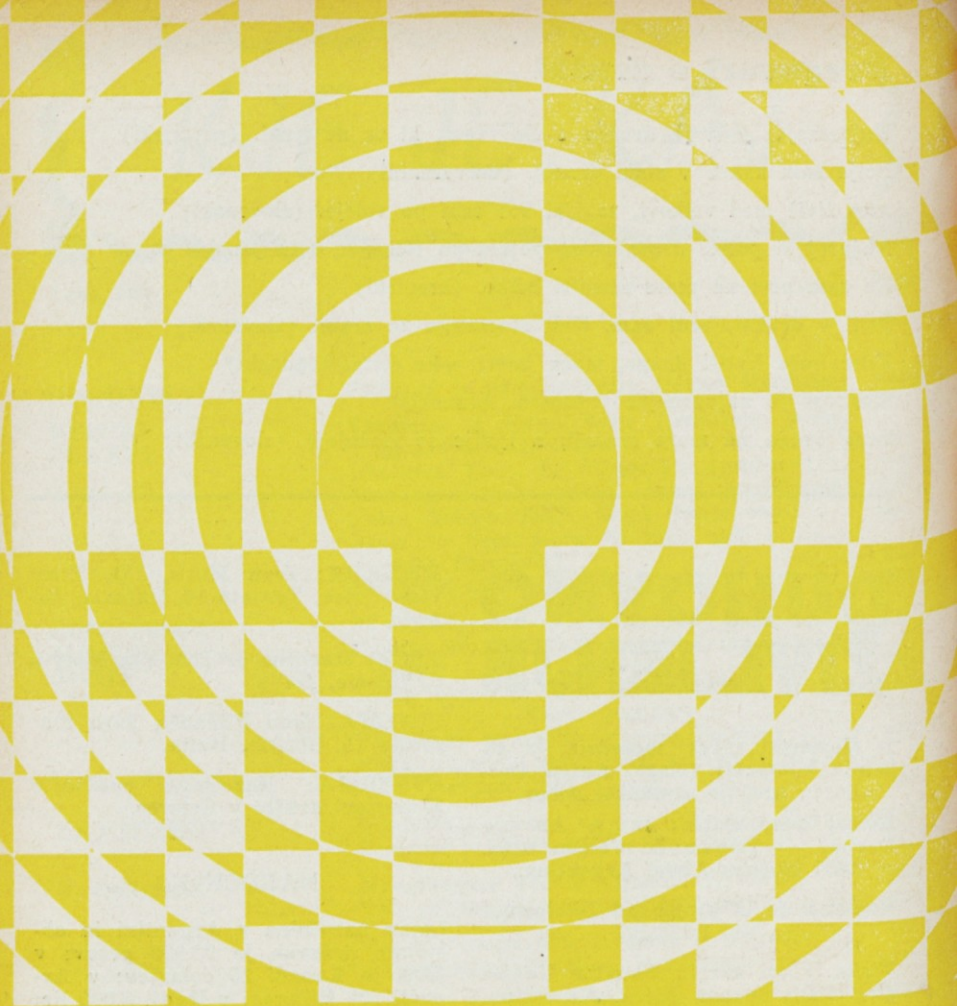
NAROČNINA

Letna naročnina v Argentini in obmejnih državah je 23.000 pesov; v ZDA in Kanadi 15 dolarjev; v Avstriji 200 šilingov; v Italiji 8.000 lir; drugje protivrednost dolarja.

DENARNA NAKAZILA NA NASLOV:

Antonio Orehar, Ramón Falcón 4158, 1407 Buenos Aires, Argentina.

Zunanja oprema DŽ: arh. Jure Vombergar; stalna zaglavja DŽ ter celotna oprema Božjih stezic: Stane Snoj.

Naš narod se je med prvimi posvetil brezmadežnemu Srcu Marijinemu, po Marijini obljubi pa bodo oni, ki se njenemu Srcu posvete, šli sicer preko morja trpljenja, ali končno bodo rešeni... Ne vemo sicer, kdaj bo ta rešitev prišla, to končno ni tako važno. VAŽNO PA JE, DA BO NAROD OSTAL IN DA BO VERO OHRANIL.

Škof dr. Gregorij Rožman